І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь... — Т. Шевченко

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація „Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303; 434-0237; 434-0807; УНСоюзу: 435-8740. — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125; УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 68. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го КВІТНЯ 1972 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 13, 1972 No. 68. VOL. LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Середа, 12 квітня 1972

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД НІКСОН ВІДВІДАЄ КАНАДУ у четвер 13 квітня й пробуде там з офіційною візитою три дні, зустрічаючись із прем'єром Трудо, генерал-губернатором Міченером та ін. державними діячами. Президент Р. Ніксон від'їде до Канади з дружиною. Вони прилетять до Оттави вдень, увечорі будуть на бенкеті, у п'ятницю през. Ніксон виступить з промовою на спільному засіданні Сенату і Палати Громад у Оттаві. У суботу, перед відлетом до Вашингтону, прем'єр Трудо і президент Ніксон підпишуть договір про охорону від занечищення Великих озер.

У НЮ ЙОРКУ ПРИПИНИЛА ВИХІД ЩЕ ОДНА ГАЗЕТА — „Морнінґ Телеґраф", що виходила впродовж 139 років і головну увагу присвячувала кінським перегонам та була по-своєму „енциклопедією" того виду спорту і „бизнесу". Газета затруднювала 260 осіб, її наклад останнім часом становив 50.000 примірників.

ЛІВІ ЗАКОЛОТНИКИ В АРҐЕНТИНІ викрали й убили Обердана Саллюстро — директора відділу великої італійської фірми автомобілів „Фіят". Вони тримали його на околиці Буенос Айресу в таємному місці впродовж 19 днів, вимагаючи великих грошей та випущення на свободу груп лівих в'язнів. За 170 миль від арґентинської столиці, у м. Розаріо, ліві бандити вбили з засідки видатного арґентинського генерала і державного діяча Хуана Карльоса Санчеса. Президент Арґентини відлетів до Розаріо, щоб особисто керувати облавою і зловити злочинців.

ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО СТЕЙТУ НЕЛСОН РОКЕФЕЛЛЕР вніс на розгляд Леґіслятури в Олбані законопроєкт про реформу деяких тюремних правил у стейті. За новим законопроєктом, деякі в'язні зможуть короткотерміново виходити з тюрем на волю, якщо це конче потрібно в родинних справах, або задля здобуття освіти, Крім того, буде дозволено колишнім в'язням продавати алькогольні напої, що дотепер заборонене.

У КВІНСІ, НЮ ЙОРК, СТАЛАСЯ ТРАГІЧНА ПОМИЛКА — поліцай застрілив зодягненого в цивільний одяг таємного аґента розвідки. Сталось так, що два аґенти помітили підозрілих, подалися за ними й знайшли у їхньому авті зброю. Вони затримали двох, а третьому вдалося втекти. За ним погнався аґент Вілліям Каперс. Поліцай на службі Р. Кенні побачив, що якийсь чоловік у цивільному одязі бежить і тримає напоготові револьвера, й забив того „напасника" — ним був аґент В. Каперс. Суду не буде, сталась трагічна помилка.

У ВАШИНҐТОНІ ВИДРУКУВАНО СЕРІЮ однодолярових банкнотів, на яких вперше є підпис недавно затвердженої п-ї Романи Акости Банюелос — головного касира ЗСА.

НА ХЕМІЧНІЙ ФАБРИЦІ „ПЕННВОЛТ" у Далласі вибухнули біля 30 000 фунтів бромонато - кислового калію. Той хемічний продукт вживається при випіканню хліба й кондиторських виробів, щоб вони скоро не псувались. Вибухом убито 8 робітників.

У СВІТІ

В АНҐЛІЙСЬКІЙ ПАРТІЇ ПРАЦІ НАСТАВ розкол на ґрунті розбіжностей у підході до проблеми приступлення Британії до Европейської Економічної Спільноти. Голова партії, Гаролд Вільсон, бувши прем'єром був за приступлення — переставши ним бути перейшов до опозиції також у тому питанні. Однак колишній канцлер скарбу Рой Дженкінс, тепер заступник голови партії, залишився вірним справі участи Британії в ЕЕСпільноті і зрікся того партійного становища. З ним зреклись і два інші члени партійного правління, інші видатні діячі також „збунтувалися".

КОРИСТУВАННЯ МІСЯЦЕМ ДЛЯ МИРНИХ ЦІЛЕЙ БУЛО предметом нарад спеціяльної Комісії Об'єднаних Націй у Женеві. Американський делеґат Рерберт Рейс вніс на 28-членній Правничій Підкомісії, щоб до проєкту американсько - совєтської співпраці в обслідуванні Місяця вставити окрему постанову про обов'язок оприлюднювання вислідів всіх особових і безособових летів на Місяць.

У ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ терористичні акти, без уваги на те, що призначений Британією на голову тамошнього провізоричного уряду Вілліям Вайтлов старається переконати всі прошарки тамошнього протестантського і католицького населення про потребу мирної співпраці. Цікаво, що зменшилось число атак проти вояків, зате зросло число грабежей і цивільних жертв. Два вояки згинули, коли пішли перевірити телефонічну вістку, що в такому-то місці підкладено бомбу: вони ждали, щоб прибули фахівці для розрядження бомби, тим часом бомба вибухла й обох вбила.

АФРИКАНСЬКА ДЕРЖАВА УҐАНДА ЗІРВАЛА зв'язки з Ізраїлем, від якого отримувала поважну військову й економічну допомогу. Ізраїльський міністер закордонних справ Абба Ебан виявив, що „лівий" прем'єр Лібії, Муммар ель-Кваддафі, переконав президента Уґанди Іді Аміна, щоб той вирікся будь-якої співпраці з Ізраїлем за ціну поважних грошових дарунків Уґанді. Лібія — багата на копальні нафти.

У СТОЛИЦІ БАНҐЛАДЕШУ АККА ЗІБРАЛИСЬ понад 200 послів, обраних ще в грудні 1970 року до тоді ще спільного пакистанського парляменту. Після того 8 послів згинули з рук пакистанських вояків, які переводили „пацифікацію" у Східньому Пакистані для приборкання бенґальських самостійників, 16-ох позбавлено мандатів за їх співпрацю з пакистанськими властями, а два переїхали до Західнього Пакистану. Установчі Збори мають тільки одну точку на черзі нарад: схвалити конституцію на зразок британської конституції.

В ЄГИПТІ АРЕШТУВАЛИ 50-ох совєтських „техніків" під закидом ведення шпигунської роботи в користь Ізраїлю — повідомила одна газета в Ливані. Нема потвердження тієї мало вірогідної вістки.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЗАТАВРУВАВ американські налети проти Північного В'єтнаму та підтримав комунікат в цій справі північно - в'єтнамського уряду, але зробив це щойно на четвертий день після появи того комунікату. Заява китайських комуністів стилізована так, що вона потверджує закид американських властей, що реґулярна армія Північного В'єтнаму переступила здемілітаризовану смугу в офензиві проти Південного В'єтнаму.

Уряд оскаржує 24 підприємства за порушення стабілізації цін

Вашинґтон. — Доналд Румсфелд, найменований президентом Ніксоном директор Ради Коштів Прожитку, виступив 11-го квітня публічно із закидом, що щонайменше 24 великі компанії порушили програму стабілізації цін, збільшуючи свої прибутки - заробітки понадвизначену програмою висоту. Румсфілд заявив, що порушники стабілізаційної програми повинні рахуватися з різними санкціями, включно із вимогою зменшення цін на їхні продукти та судовою акцією, якщо вони не виправдають збільшеного заробітку. Проте, Уряд ще не почав будь-якого судового доходження проти порушників, бо Румсфілд не назвав їх поіменно. Згідно із законом, порушників ідентифікується щойно тоді, якщо судове слідство проти них уже почалося. Згідно із стабілізаційною програмою, підприємства можуть збільшувати ціни на свої продукти тільки в такому випадку, якщо вони потребують фондів на покриття збільшених коштів продукції, але не для більших заробітків.

Конгресмена К. Ґаллаґера обвинувачено у зловживаннях

Нюарк, Н.Дж. — Федеральний Суд обвинуватив у Нюарку, Н.Дж., конгресмена Корнелюса Ґаллаґера з Байону у семи різних зловживаннях, зокрема в тому, що він уникав платити податки, давав неправдиві показання, а також змовлявся із раніше засудженим посадником Джерзі Сити Томасом Віленом та головою Міської Ради Томасом Флаґерті. Тим часом у Вашинґтоні конґресмен К. Ґаллаґер рішуче заперечив усі ті обвинувачення. Суддя Дж. Стерн у свою чергу повідомив, що Федеральний Суд обвинувачує конґресмена К. Ґаллаґера, що він, крім різних інших зловживань, не заплатив податку 1966-67 роках на суму в 102 000 долярів. Конґресмена К. Ґаллаґера, демократа, сім разів переобирали до Палати Репрезентантів. Йому тепер 51 рік. Згадані Вілен і Флаґерті дістали по 15 років в'язниці у липні минулого року, головно за те, що брали великі хабарі від контракторів. Конґресмен К. Ґаллаґер заявив журналістам, що всі обвинувачення не мають підстав і що він є жертвою змови „секретної поліції", яка мала б витратити „11 мільйонів долярів, щоб мене знищити", за оборону права громадян на приватне життя.

Кол. президент Линдон Джонсон відлетів до Тексасу на дальше лікування

Шарлотсвілл, Вірджінія. — Колишнього президента Линдона Джонсона вже виписали з лікарні у Вірджінії, куди його привезли минулої п'ятниці після чергового занедужання на серце. У вівторок 11 квітня стан здоров'я настільки покращав, що лікарі дозволили виписати його з шпиталю Вірджінського Університету. Разом із своїм лікарем, Л. Джонсон відлетів невеликим літаком до Сан Антоніо в Тексасі, де він далі буде лікуватися у військовому шпиталі, за яких 80 миль від свого дому. Колишньому президентові Л. Джонсонові тепер 63 роки, він мав уже кілька атак серця.

Канада випустить фільми в українській мові

Вінніпеґ (КУК): У вислідi нарад, що їх відбула делеґація Екзекутиви КУК в Оттаві при кінці березня ц. р., Рада Державного Фільмування погодилась ще цього року наговорити українською мовою тексти 10-ти фільмів її продукції, оригінали яких випродуковано з англійськими діялогами. Представник РДФ. А. Ф. Кент відвідав 6-го квітня ц. р. бюро централі КУК у Вінніпеґу для обговорення підбору тих фільмів за сюжетами, які інтересуватимуть українську громаду, а дальше для підготови перекладу їх текстів на українську літературну мову і переведення звукозапису українських діялогів. Пан Кент зазначив, що ця адоптація 10-ти державних фільмів на українську мову буде першою того роду продукцією від хвилі оголошення прем'єр-міністром Трудо нової культурної політики Канади.

Фільми державної продукції Канади можна дістати для безкоштовного показу по клюбах і для членів товариств і орґанізацій. У зв'язку з тим, крім загального вжитку серед українських громад, ці фільми, наговорені літературною українською мовою, можна буде також використати як один із засобів навчання української мови в клясах як рідних так і державних шкіл Канади.

Членство УССР в ОН не є доказом державности — твердить проф. Ю. Фединський

Клівленд (М. М.) — Д-р Юрій Фединський, професор права університету Індіяни, твердить, що членство УССР в Об'єднаних Націях не є доказом визнання державности України. Присутність УССР в ОН, на думку доповідача, є наслідком політичного компромісу, а не доказом державности. Під сучасну пору Об'єднані Нації не прийняли б УССР. В 1944 році „республіки" СССР дістали право заключати договори, і ті договори є ратифіковані і СССР і УССР. Америка формально іґнорує ратифікацію договорів УССР, зазначаючи на кожному ратифікаційному акті, що ратифікація УССР непотрібна. Проф. Ю. Фединський висловив ці свої твердження в доповіді, яку він виголосив тут 25-го березня на запрошення Асоціяції українських професорів та Лікарського Професійного Товариств — у приявності біля 100 осіб.

Д-р Степан Горак, професор історії в університеті Східнього Іллінойс, на тому самому зібранні звернув увагу на значні досягнення українських професорів у тому, щоб зацікавити американських істориків українською проблемою. Умови тієї праці, завважив проф. Горак, значно покращали після війни Ізраїлю з арабами. Доповідач подав цілий ряд статистичних даних відносно статтей і книжок, підкреслюючи, що всього кілька років тому престижеві журнали майже комплетно іґнорували національну проблему в СССР. Доповідач вказав на велике значення у тій праці Асоціяції для Студій Національностей, що створилася за його ініціятивою, як теж і видання Енциклопедії Українознавства та участь Українського Історичного Товариства у праці Американської Історичної Асоціяції.

Присутній на доповіді проф. Л. Винар подав до відома про успішні заходи українських істориків для цього, щоб зорганізувати конференцію в справі термінології і схеми історії України.

Проф. Фединський є головою, а проф. Горак є секретарем-скарбником Асоціяції Українських Професорів.

Підписано нову умову про культурний обмін між ЗСА і СССР

Москва. — У вівторок 11 квітня ц. р. американський амбасадор Джекоб Бім і совєтський віце-міністер закордонних справ Андрей Смірнов підписали вже восьму з черги почавши від 1958 р. дворічну умову про культурний обмін, в якій цим разом — уперше передбачується, крім обміну науковцями, мистецькими ансамблями і сільсько-господарськими спеціялістами, також виклади 8-ми професорами з ділянок науки природи, соціяльних наук, лінґвістики і літератури. Вправді у французько-совєтському культурному обміні допущено обмін 45-ма професорами, проте американська сторона вдоволена, що у цьому пункті зроблено „поступ" в порівнанні з минулими роками. Ніяких подробиць виконання тієї умови у практиці ще не виготовлено, але — наприклад — американський імпресаріо Сол Юрок з Ню Йорку перебуває тепер у Москві, де він старається за зааґажування до виступів в Америці московського Великого балету. Тому, що досвід минулого записав багато випадків, що Совєти не реклямували відповідно заздалегідь приїзду американського мистецького ансамблю або не давали йому відповідної залі і в інший т. п. спосіб старалися утруднити завдання американського ансамблю, то тепер вставлено до договору клявзулю, що обидві сторони „будуть старатися створити якнайкращі умовини" для реалізації культурного обміну. Совєти скаржилися, що жидівські екстремісти в Америці тероризують їхніх громадян-виконавців.

Воєнна ситуація у Південному В'єтнамі дещо поправилась

Сайґон. — В'єтнамські комуністи у своєму наступі на одному відтинку воєнного фронту не осягнули в останніх 48-ох годинах значного поступу. У підступі до міста Хуе комуністи втратили 102-ох убитих і завернули назад. Також в околиці міст Квантрі і Донґа вони втратили 111 вояків вбитими, а на північ від міста Контум у підступі до міста Дакто нараховано 92 ворожі тіла. Ці великі людські втрати сполучені з безперервним сильним бомбардуванням ворога з повітря безумовно спричинились до сповільнення, як не припинення комуністичної офензиви. Все ж, передбачаючи посилення комуністичної офензиви, американське командування відрядило на В'єтнамський фронт дальші дві ескадрилі найбільших летунських суперфортець, 8-мимоторових бомбовиків Б-52, збільшивши їх число у бойовій дії до 130: це найвище число тих бомбовиків у В'єтнамі за всю 10-тирічну тамошню війну. Голова шефів об'єднаних штабів адмірал Томас Мурер зізнав у минулий вівторок на Комісії збройних сил Палати репрезентантів, що ситуація поправилась і що війська Південного В'єтнаму вдержують позиції на всіх трьох відтинках бойового фронту. Так само речник Пентаґону Джеррі Фрідман хвалив південно-в'єтнамські війська за їх поставу у тих боях, а речник державного департаменту Роберт Мек-Клоскі заявив, що південно-в'єтнамські війська перейняли ініціятиву і що в останніх 48 годинах більшість боїв були ведені тими військами, а не ворогом. Проте, ситуація все ще настільки поважна, що спеціяльний дорадник Президента для справ крайової безпеки, Генрі Кіссінджер, відкликав свою заплановану подорож до Японії, щоб могти щоденно інформувати Президента про стан справ у В'єтнамі.

Москва старається відтягнути Туреччину від союзу з Заходом

Анакара. — Совєти запропонували Туреччині підписання пакту „приязни і неагресії". Туреччина є членом Північно - атлантійського оборонного пакту (НАТО) і спеціяльно тісно пов'язана з Британією і Америкою. Турецький уряд ввічливо подякував, але відмовився. Все ж Совєти не припинили заходів, щоб прихилити собі Туреччину, географічне положення якої надає їй велике значення для формування цілої політичної і стратегічної ситуації в обширі Середземного моря. До столиці Туреччини Анкари прибув совєтський „президент" Микола Підгорний з однотижневими відвідинами. В його почеті знаходяться фахівці від міжнародної торгівлі, що вказує на можливість підписання між Туреччиною і СССР нового поважного торговельного договору. Підгорному товаришить теж його донька Наталя. Для турецького уряду ці відвідини мають тепер спеціяльне політичне значення, бо вони маніфестують відпекання Москви від тих турецьких комуністичних екстремістів, які в останньому часі знову посилили свою акцію, вбивши — між іншими жертвами — трьох західніх радарних спеціялістів на службі в турецькій армії.

Залога „Аполло-16" закінчила підготову до лету на місяць

Кейп Кеннеді, Флорида. — Все підготоване для нового лету людей на місяць, у космічному кораблі „Аполло-16". Науковці вже розпочали „відраховування" годин і хвилин, які залишилися до відлету ракети, що заплановане на неділю 16 квітня о 12 годині 54 хв. дня. „Аполло-16" має за пляном прилетіти до Місяця 20 квітня по полудні, а після експедиції — приводнитися на Тихому океані 28 квітня на віддалі 1370 миль на південний захід від Гонолюлю. На борту космічного корабля будуть три астронавти, два з них спустяться на поверхню Місяця в космічному „модулі". Тренування астронавтів закінчилось. Тепер капітан Джон Йонґ, ляйтенант-комодор Томас Маттинґлі та майор Чарлз Дюк відпочивають, а наземний персонал займається останніми приготуваннями ракети до запуску її в космос для експедиції, що разом триватиме 12 днів.

СЕНАТОР ТЕФТ ЗАКЛИКАЄ УРЯД ЗСА ДО ЗАХОДІВ ПРОТИ „ТИРАНСЬКОГО НЕХТУВАННЯ" ЛЮДСЬКИМИ ПРАВАМИ В УКРАЇНІ

Сенатор Роберт Тефт, мол.

Тарас Шмаґала

Вашинґтон. Сенатор Роберт Тефт, молодший, уже відомий із багатьох своїх виступів в обороні прав українського народу та в користь його змагань до волі і незалежности, виступив знову в Сенаті ЗСА із гострим засудом останніх арештів та переслідувань українських інтелектуалістів комуністичним режимом в Україні, як і з вимогою до Уряду ЗСА „вжити всіх можливих засобів, що є в його розпорядженні, включно з нашим представництвом в Об'єднаних Націях, для піднесення публічної опінії в світі проти того тиранського нехтування людськими правами та людською гідністю збоку совєтського уряду", — інформує спеціяльний асистент сенатора Тефта, головний радний УНСоюзу проф. Тарас Шмаґала. Сенатор Тефт виступив у цій справі в Сенаті 17-го березня ц. р., склавши записану в Конґресовому Протоколі (Рекорді) з того дня таку заяву:

Заява сенатора Тефта

Пане Президенте! Дійшло до мого відома, що совєтська секретна поліція — КҐБ — повела широку чистку між інтелектуалістами в Совєтському Союзі, зокрема в Україні. Інтелектуалістів, проти яких поведено цей останній погром, заарештовано під закидом „поширювання антисовєтської пропаґанди і аґітації". Їхній список включає українських письменників, літературних критиків, журналістів, професорів, артистів, студентів та наукових працівників, як і робітників та репрезентантів загального українського суспільства.

Ця остання хвиля арештів почалася після рішення Центрального Комітету Комуністичної Партії Совєтського Союзу минулого грудня, щоб знищити підпільні публікації — Самвидав. Між цими публікаціями Самвидаву є „Хроніка поточних подій" російською мовою та „Український Вісник" українською мовою. Ці акти є дальшим доказом на те, що було наявним уже від деякого часу: совєтський уряд веде політику культурного народовбивства, офіційно засудивши на загибель неросійські культури і мови.

В додатку до Вячеслава Чорновола, Івана Світличного, Івана Дзюби, Євгена Сверстюка, Ірини Стасів-Калинець та Стефанії Шабатури, заарештовано ще понад десяток молодих інтелектуалів у Києві, Львові та Івано-Франківському. Між ними є: журналіст і викладач Львівського університету Михайло Осадчий, поет і літературний критик з Києва Василь Стусь, Олександер Сергієнко, Леонід Зелененко, Микола Шумук, Зіновій Антонюк, Леонід Плющ, Зіновія Франко, Стефанія Гулик, Іван Ґель, Григорій Чубай, о. Василь Романюк, Микола Плахотюк і Михайло. Кажуть, що більшість із цих заарештованих належить до тих 139 українців, які 1968-го року в листі до Брежнєва, Косиґіна і Підгорного протестували проти судових засудів інтелектуалістів.

З'єднані Стейти завжди обстоювали основні людські права для всіх народів світу. Совєтський уряд мусить бути засуджений за цей останній погром, який суперечить Універсальній Декларації Людських Прав і Конституції Совєтського Союзу.

Я рішучо закликаю Уряд вжити всіх можливих засобів, що є у його розпорядженні, включно з нашим представництвом в Об'єднаних Націях, для піднесення публічної опінії в світі проти того тиранського нехтування людськими правами та людською гідністю збоку совєтського уряду. Вимагаймо, щоб совєтський уряд негайно звільнив цих політичних в'язнів і не повторював таких дій у майбутньому".

Сенатор Персі закликає західні країни допомагати фінансувати радіостанції „Свобода" і „Вільна Европа"

Вашинґтон. — З бюра сенатора Чарлза Персі у Вашинґтоні розіслано його статтю, написану в справі радіостанцій „Свобода" і „Вільна Европа", яким влітку цього року загрожує закриття через нестачу фінансів. Сенатор Ч. Персі спершу нагадує, що радіо „Вільна Европа" розпочало працювати з 1950 р., а радіо „Свобода", яке передає мовами народів СССР, із 1953 року. Щоб підкреслити важливість інформації, що її передають ті напівприватні американські радіостанції через залізну заслону, сенатор Ч. Персі вказує, що історичній візиті президента Ричарда Ніксона московська „Правда" присвятила тільки 7 рядків... Населення СССР залишилося б без відповідної інформації, колиб б не різномовні радіо „Свобода" і „Вільна Европа". Вказуючи на намагання сенатора Вілліяма Фулбрайта припинити працю обох радіостанцій, посилаючись на „нестачу фондів", автор статті висуває нову ідею щодо їх фінансування: якщо все залежить тільки від фондів, то треба домагатися, щоб вільні держави у Західній і Середній Европі, зокрема члени НАТО, також докладали своїх фінансових зусиль для утримання названих радіостанцій, які часто є єдиними джерелами правдивої інформації про події у світі, і навіть у самому Совєтському Союзі та в країнах-сателітах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Знову В'єтнам

Здавалося, що В'єтнамська війна перестала вже існувати, як така політична проблема, що хвилює американське суспільство і впливає на вирішення різних міжнародних чи внутрішніх справ. Так звана в'єтнамізація тієї війни йшла паралельним шляхом: розбудуванням, вишколюванням і озброюванням південнов'єтнамської армії та стягуванням американських збройних сил. Поставлення на ноги понад мільйонової армії Південного В'єтнаму і зменшення числа американських військовиків у В'єтнамі до к. 90.000 принесло було заспокоєння і на воєнному фронті у В'єтнамі і на політичному фронті в Америці. Широкі кола американського суспільства примирилися з тезою Ніксона, що війна у В'єтнамі може закінчитись за столом мирової конференції в Парижі, компромісово, але без власної капітуляції й упокорення, або полум'я тієї війни буде тліти, без великих жертв з будь-котрої сторони, з армією Південного В'єтнаму на сторожі волі своєї країни.

Але комуністи не виреклися своєї цілі — завоювати всі три країни колишнього Індо - Китаю, себто Південний В'єтнам, Ляос та Камбоджу, і встановити там комуністичний режим. І тому американські військові кола припускали, що Північний В'єтнам вестиме ще офензивні атаки, скоординовані з діями підпільного В'єтконгу. Проте, поведена наприкінці березня ц. р. комуністична офензива принесла деякі несподіванки. Поперше, північнов'єтнамські дивізії вперше за 10-річну війну вмаршували до Південного В'єтнаму безпосередньо через так звану демаркаційну лінію, а не окружним шляхом Го Чі Міня через Ляос, зробивши це з таким імпетом, після такої зосередженої підготови далекобійною артилерією і ракетним вогнем, що південнов'єтнамські оборонці з найдалі на півночі положених позицій подалися назад. Газети почали вже писати про панічну втечу, про повне заломання збройної сили Південного В'єтнаму і про недалеку мілітарну перемогу в'єтнамських комуністів.

Це, очевидно, справило глибоке враження на американський політичний світ і широкі кола суспільства. Невдача в'єтнамізаційної політики през. Ніксона, упадок підтримуваного Америкою режиму Нґуєна Вана Тіє у Південному В'єтнамі й комунізація тієї країни були б рівнозначними із запереченням мудрости й передбачливости політики Президента ЗСА. Його політичні противники за кордоном і в Америці, які від років вимагали негайно залишити В'єтнам по лінії комуністичних вимог, тріюмфували б. Це могло б коштувати Ніксонові програ в цьогорічних осінніх виборах, прихід в Америці до влади ліберального табору та зворот до ізоляціонізму в закордонній політиці.

Президент і його дорадники здавали собі з цього справу. Тому, як тільки прояснилось захмарене в трьох перших днях комуністичного наступу небо, кинено проти комуністів масу бомбовиків. У Тонкінській затоці почали зосереджувати таку морську потугу, якої там ще не бувало. Америка розпоряджає там тепер кругло 800 бомбовиками різного типу на наземних базах у різних країнах та на 4-ох літаконосцях. Поведено масове бомбардування наступаючих комуністичних військ з їхніми танковими колонами та запілля, навіть за 130 миль від здемілітаризованої зони. Водночас південнов'єтнамські війська, підбадьорені такою допомогою, очуняли від комуністичного удару й почали ставити завзятий спротив. Внаслідок цього минулої неділі комуністи, що наступали на місто Донанґ, втратили коло 1.000 убитих і 30 танків. Американські військові фахівці твердять, що, хоч комуністи напевно підготовили такі резерви в людях і матеріялах, що зможуть продовжувати наступ до кінця квітня, їхні втрати в людях, газоліні, зброї і харчах будуть такі великі, що не дозволять їм осягнути вирішну перемогу. Коли ж виявиться, що в цій широко розреклямованій офензиві комуністи не підкорять Південного В'єтнаму, не спричинять у тій країні комуністичного повстання і таким чином в'єтнамізаційна політика Ніксона виявиться таки правильною, то постануть добрі шанси на успіх мирової конференції у Парижі. Це була б програ не тільки комуністів, але й угодівського крила в Америці, це була б перемога Ніксона та Америки.

Покищо не виключена ні одна з можливостей. Але час діє, здається, у некористь комуністів. Вирішними будуть найближчі два тижні. Вирішними для долі В'єтнаму й для політичної ситуації в ЗСА.

Степан Галамай

МОБІЛІЗУВАННЯ ВЛАСНИХ СИЛ, А НЕ ПОЛІТИЧНІ МАНІВЦІ

(2)

Історія народів виявляє, що на здоровому інстинкті самозбереження нації виростає сильна і здорова суспільна психологія, яка породжує політичну філософію (що, як правило, не може резиґнувати з ідеології), а далі з них виростають: політична програма, стратегія і тактика. Так воно звичайно буває в інших народів, так воно повинно бути і в нас.

Тим часом, коли приглянутись ближче до друкованих у „Свободі" статтей М. Сосновського п.н. „Національний інтерес передусім", то мимоволі виникає сумнів щодо зрозуміння автором цих істин.

В цих статтях спостерігаємо спробу підважити зовнішньополітичну концепцію ОУН та АБН. Хто в час наступу ворога (порівн. ряд статтей в „Вістях з України", в „Радянській Україні" та в інших совєтських виданнях, писаних різними кандидатами наук, отими Римаренками й іншими) на АБН, на „буржуазних націоналістів", на Я. Стецька нічим не причиняється до будь-якої ділянки зовнішньополітичної роботи українського визвольного фронту, але, навпаки, ніби повторює ці самі закиди, що їх висуває ворог, той цілком певно не допомагає загальній українській визвольній справі.

Можемо коротко, так, як то кажуть на марґінесі, зробити зауваження, що автор непотрібно „вривається у відкриті двері", коли чотирьом статтям дає наголовок: „Національний інтерес передусім". Невже ж він хоче сказати, що ініціятори і керівні чинники АБН в минулому не враховували або тепер не враховують принципу „національних інтересів"? А як же інакше взагалі міг виникнути цілий великий блок АБН?

Треба об'єктивно ствердити, що автор не відповів на поставлену ним самим тему. Він навіть не завдав собі труду бодай загально здефініювати поняття „національний інтерес". Що саме мається на увазі під поняттям національний інтерес? Чи є, наприклад, в українському національному інтересі допасовуватись до зовнішньої коньюнктури, отже, до інтересів чужих націй і котрих саме? З якою метою автор підсовує надію на таке собі „легке визволення і усамостійнення України" нібито через конфлікт Пекіну і Москви?

Чи не є це те саме, що колись обіцяла одна політична партія під Польщею шляхом „нормалізації", злагоди, співпраці з польською державою добитись для України політичних успіхів, тобто... автономії. Алеж тоді молоде, революційне покоління таку „спасенну", легку „орієнтацію" цілком відкинуло, і так врятувало честь і майбутнє своєї нації. Чи ж би сьогоднішнє молоде покоління мало б бути не революційне, але опортуністичне, і тому прийняти думки Сосновського за свої?

Як, до речі, може сучасне молоде покоління захоплюватись Морозовою девізою „будемо битись!" і думками Сосновського про використовування китайців з Пекіном на чолі? Про яке використовування мова, хто б то мав робити, коли, де та якими засобами? Є це мрії „вільнодумного" журналіста, що приносять вже дезінформацію на внутрішньоукраїнському фоні, як теж шкоду для української справи назовні. Ось вам кандидат історичних наук, лавреат премії ім. Я. О. Галана, Юрій Римаренко в „Радянській Україні" з 26 лютого в статті „Брудний альянс" пише: „Ці поплічники світової реакції смакують якісь „політичні користі" для української справи, висловлюють надії, що саме Китай допоможе українським буржуазним націоналістам... відриву від СССР"...

На якій підставі снує автор статті в „Свободі" надію на поїздку Ніксона до Пекіну, ніби в такий спосіб можна очікувати якогось збройного конфлікту Пекіну з Москвою? Адже після Пекіну Ніксон їде до Москви.

Також кожному, хто читає пресу, повинно бути відомо, що в усіх писаннях авторів Визвольного Фронту, коли була мова про власні сили, то завжди стверджувалось ту істину, що для того, щоб могти покористуватись „чужою допомогою", треба мати власні сили, і протягом усього часу своєї діяльности визвольний рух та АБН визнавали й визнають принцип власних сил. Чому ж тоді автор для поборювання самозрозумілого принципу власних сил покористувався цитатою з книжки Д. Донцова „Підстави нашої політики", якої ми в тій книжці не знайшли?

Так, отже, якщо автор не пише на тему, якої добровільно і „ліберально" піднявся, не вносить нових елементів до зовнішньополітичної концепції ОУН - бандерівців, то виникає запит: чому з доброго дива він береться підважувати концепцію АБН, чи на те, щоб бути модним, бо писав статті у зв'язку з поїздкою Ніксона до червоного Китаю, чи з бажання звернути на себе увагу і показати себе, як особу, що думає інакше, як загал членів Визвольного Фронту і в той спосіб формувати головно серед незорієнтованих молодших (що їх „речником" йому подобається бути) щось ніби „бунт задля бунту"? Невже він не думав про наслідки, не застановлявся над тим, який це деморалізуючий і дезорієнтуючий вплив матиме на частину молодих?

Ми ж стоїмо на становищі, що писати треба дуже відповідально, якщо справді нам залежить на тому, щоб допомагати, а не викликати замішання, дезорієнтацію, зайві дискусії, гарячі пристрасті, і то в такий час, коли в Україні йде запекла боротьба, а ворог прагне забрати у нас час на взаємні обвинувачення, вияснювання справ.

Коли стверджуємо наше становище про те, що писати треба відповідально, то, самозрозуміло, апелюємо, зокрема, до автора, що вже не є такий то молодий, але такий, що має бажання виступати в характері „дорадника", чи пак „опікуна" молоді або її частини, щоб був уважний. Він не може в ім'я українського національного інтересу посміхатися з ідейної настанови провідних людей Визвольного Фронту.

(Далі буде)

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА - ЦЕ СИЛА

І. Лучишин

ПІД СОВЄТСЬКОЮ ДИКТАТУРОЮ

Як виглядає соціяльне забезпечення в СССР?

У всіх розвинених країнах Заходу вже віддавна запроваджено соціяльне забезпечення людей старшого віку, інвалідів, сиріт, що уможливлює їм бодай скромне людське існування.

А як мається справа з соціяльним забезпеченням в СССР, в країні, так званого „перемігшого соціялізму"?

Минулого року совєтська преса з великим тріюмфом проголосила постанову уряду СССР про підвищення пенсій від липня 1971 року для старших віком робітників і службовців з 30 на 45 рублів місячно, а для колгоспників — з 12-ох аж до 20 рублів..

Пенсії для вдів і сиріт становлять усього 16 рублів на особу місячно. Коли в одній родині є таких дві особи, то вони одержують разом тільки 23 рублі місячно, тобто по 11.50 рубля на особу, а коли є три особи, то вони разом одержують 30 рублів, тобто по 10 рублів місячно.

З таких совєтських „пенсій" не можна жити! Це виглядає на глум комуністичних диктаторів над людьми!

Купівельну силу совєтського рубля на Заході оцінюють по-різному — здебільшого від 50 до 80 центів за одного рубля. А в дійсності купівельна сила совєтського рубля ще нижча, як це видно з вільного обігу совєтських рублів, наприклад, у швайцарських банках. Хоч совєтська влада встановила урядовий курс совєтського рубля на 4.80 швайцарського франка за одного рубля, цей штучний курс служить хіба для обдурювання самих же совєтських громадян, і то в межах тільки самого СССР. До Швайцарії приїжджають багато різних совєтських вельмож, високих урядовців, що скуповують тут для себе й своїх приятелів різні закордонні товари. Вони міняють рублі у швайцарських банках на швайцарські гроші за дійсною вартістю рубля, отже за курсом у понад 5 разів нижчим від совєтського урядового курсу. Це видно з того, що в швайцарських банках можна купити совєтські рублі по 89 швайцарських раппів (сотиків) за одного рубля! Це правдива вартість совєтського рубля!

Яка ж тоді дійсна вартість совєтських пенсій? — Теперішній доляровий курс швайцарського франка становить 3.80 швайцарського франка за один долар. Знаючи дійсну вартість совєтського рубля — 0.89 швайц. франка, бачимо, що вартість старечих пенсій совєтських робітників і службовців становить усього 10.35 долара на місяць, а для колгоспників — 4.60 долара на місяць.

Це жебрачі пенсії! Тому не дивно, що в СССР майже всі „пенсіонери" змушені важко працювати аж до самої смерти.

Василь Біляк — найбільш довірена особа в Чехо - Словаччині

Як інформують з Відня, Москва чинить тепер новий натиск на своїх сателітів, що видно з недавнього прийняття Брежнєвим чехословацького сталініста — секретаря КП ЧСР — Василя Біляка. В тій зустрічі Брежнєв ствердив повну однозгідність усіх поглядів обидвох співрозмовників. У тій розмові Біляк гостро скритикував усі комуністичні партії, за винятком совєтської і своєї власної. Наприклад, він обвинувачував румунів у їх ворожій політиці, скерованій проти соціялістичної спільноти, полякам закинув їх м'якість супроти антисоціялістичних елементів, Угорщину перестерігав перед легкодушними господарськими експериментами, Східню Німеччину під владою Ульбріхта назвав засклерозненою, а Югославію, як також Китай, зарахував до відчужених країн, що стоять поза соціялістичним світом.

Коли ж вождь Кремлю ствердив свою повну однозгідність з поглядами сталініста Біляка, то тим самим він цілком солідаризувався з його убивчою критикою всіх інших комуністичних партій.

Біляк став тепер одним з перших довірених осіб Москви.

Гусак утратив свій дотеперішній авторитет в комуністичній партії. В ЧСР тепер можна почути, як звичайні поліційні урядовці, ба навіть партійці одверто глузують з Гусака.

Кажуть, що Гусака мають невдовзі „підвищити" в чинах: йому мають надати титул президента республіки, тобто відзначити функцією, що в умовах комуністичної диктатури позбавлена будь-якого політичного впливу.

Сучасна внутрішня політика ЧСР з її актами помсти та безупинних арештів уже віддавна відбувається за спиною, без будь - якої участи Гусака.

Ірена Книш

ЖИВЛЮЩЕ ДЖЕРЕЛО

Таким для духовости народу є — здоровий сміх. Ми були б вихідцями - інвалідами без сміхотворців „Лиса Микити" з його карикатуристом - сатириком Едвардом Козаком - Еком. Бож українці повсякчасно визначалися гумором. Дотепники, сміхуни, веселуни, жартуни, глумильники, р е г отуни... (безліч синонімів!) завжди були улюбленцями народу; вони навіть показані на старовинних фресках київської св. Софії. Мав щастя Микола Гоголь здобути собі світову славу багатством українського фолкльору, козацьким гумором.

А втім, нема великого літературного таланту без почуття гумору. Збагатила нас його блисками наша геніяльна трійця: Шевченко, Франко, Українка. Від Котляревського (й перед ним!) до сучасних нам нащадків Остапа Вишні гумор допомагає нам переносити злигодні, жити й боротись. Знають цю особливу обдарованість українського народу наші „приятелі" і не гребують звертати її проти нас: наприклад, роблячи з Н. Хрущова українця, додавали, що, „як справжній українець — він любить сміх"...

Цікаво відмітити, що в сучасній Україні серед чисельної громади гумористів (В. Большак, В. Безорудько, Д. Білоус, Ф. Маківчук, Ів. Немирович, М. Білкун, Д. Молякевич, Ст. Олійник, В. Чемерис, О. Чорногуз, В. Міняйло, Ю. Ячейкін і ін.) — не видно авторок. Правда, в світовій літературі зрідка можна натрапити на жінок - гумористок, і не знайти ймення такого рівня як Свіфт, Рабле, Мольєр, Діккенс... Навіть у новіших часах французька Колетт не має багато суперниць. В Україні напевно не бракує талантів, але жіночий сміх не розцвітає в кліматі „глибоко інтернаціонального" обмосковлення. І хоч „ліхтарня бундючить вищою освітою", її не можна підносити на сміх, тож уриваються недосміяні усмішки не одної Еви Вісс.

Про охочість українок до літературного гумору засвідчив літературний конкурс Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Відомо, що завдяки фундації Марусі Бек відбуваються щорічно такі конкурси. Вони пожвавлюють письменницький рух поміж жіноцтвом у всіх країнах нашого поселення; в ньому беруть участь жінки не тільки з досвідом і набутим ім'ям, але й спонукують нових авторів пробувати пера. Предметом сьомого конкурсу (1966 р.) були гумореска, гумористична новеля. Для розгляду жюрі надіслано звідусіль 21 твір. Не всі виявилися зрілими. Траплялася деколи балаканина без дотепу й уваги до форми. Проте, в більшості матеріял сягав літературного рівня й говорив мовою гумору, а інколи й сатири. Попри так звані вагомі теми бралися дрібні, злободенні. На кращих сторінках щедро вигравали усмішки, стрибали жарти, іскривсь сміх не тільки радісний, добродушний, а й уципливий, дошкульний.

Поряд із сучасністю виринало минуле. Не бракувало традиційних дідів і баб: „Пригоди баби Килини" Віри Троян (Франція), „Пригода баби Дунченко" Марії Жижки (Англія). Клясичний мотив „Продав кота в мішку" осучаснила, на тлі українсько - польського антагонізму в анекдотно - новелістичній „Котячій історії" Ярослава Острук (ЗСА). „Майже наукова розвідка з історії й політики купання" чч. 1-11 Ольги Литвин (Австралія) з лагідною іронією, нещадним глузуванням і комічними ситуаціями, порівнює давні звичаї „водолюбних" українців з їх новими вигодами й достатками на еміграції, що з ними ніяка ностальгія не витримує суперництва. Пороки американізації гостро висміяла Емілія Кулик (ЗСА) в оповіданні „Олімпочка". З таборових ремінісценцій дотепно скомпонувала „Панну Вандзю й Гриця" Ірена Лунів (ЗСА), а правдиву подію з життя Ганни Совачевої в таборі п. н. „Голубчик" подала Степанія Левченко (ЗСА).

До таборової тематики звернулася й Олександра Шпак (Канада) в комічній картині „На риболовлі", зате її „Бабський бунт" викриває брехливість кличів нових окупантів, а гумористичний монолог „Ой, горе мені!" показує, як герой удаваним самогубством нарешті спопелив серце своєї надокучливої жінки. Інша насмішлива автопсія іронізує з власної особи в самому наголовку короткої гуморески Уляни Терлецької (ЗСА): „Теща мого зятя".

Спроба передати комізм у механічному нагромадженні повторюваних ознак вдячности для „мучительки" музики належить гуморесці Таїси Богданської (ЗСА) „Фляконі". У жвавих розповідях - монологах „Трагічна паляничка" й „Мода" посміялася Олександра Костюк (ЗСА) з кулінарних клопотів і модних дурійок. „Пані Стрівай" Марії Жижки (Англія) й „Палата ч. 6" Тетяни Гринюк (Франція) взяли під обстріл плиткість і обмеженість підтоптаних чепурух. Зате Ольга Монтасевич (Канада) протиставила ліпшезнайству й „л о г іці" мужчин жіночу стриманість і розсудливість у гуморесці „На озеро".

Громадського звучання надала своїм жіночим типам Марґарета Пилипчук (Канада): „Дорогі земляки" не знайшли ні допомоги для організації, ні гостинности в хаті Ганни (Єні), що серед достатків стала додатком до кімнатної обстановки, а „Два фронти чи більше?" дали нагоду Волинячці об'єднати розсварених придніпрянок, галичанок і буковинок.

Проте, найбільшу мужність і творчу принциповість виявила Іванна Савицька - Мусій. Її сатирично загострена на актуальну тему гумореска „Молода кров" здобула нагороду за формальні вартості й суспільно - політичну значимість у розвінчанні дволикости наших часописних редакцій. В іронічній розповіді, чергованій із лаконічними й динамічними діялогами з використанням шаржу й гротескових засобів розгортаються комедійні картини з колізіями, гідні сценічного втілення. Добре відомі читачам газет і журналів факти виведені тут разом із конкретними особами. Відомий філософ „Сміху" Г.

(Закінчення на стор. 6-ій)

о. М. М. Соловій, ЧСВВ
Оттава, Університет св. Павла

НА МАРҐІНЕСІ БРОШУРИ ПРО ПАТРІЯРХАТ

(1)

Замість введення

На початку цієї серії статтей, що є критичними, історично-канонічними завваґами до найновішої брошури про Патріярхат, автор уважає за відповідне скласти таку заяву:

23-го жовтня 1969 р. Генеральна Капітула оо. Василіян у Римі схвалила своє становище щодо поширюваних в українській еміграційній пресі обчорнень у сторону оо. Василіян, мовляв, вони були в минулому або є тепер проти „завершення Української Католицької Церкви Патріярхатом". Вона назвала цей погляд „безпідставним, фальшивим і кривдним . . . та видумкою непоінформованих чи злонамірених людей . . ."

У тій самій заяві вислолено, що не можна утотожнювати поодиноких членів Чину із „Василіянським Чином" як таким. Тому там виразно сказано, що „Василіянський Чин репрезентує і за нього говорить та його думку висловлює тільки його Головний Настоятель, коли виступає й говорить в імені цілого Чину, і Генеральна Капітула, правно зібрана, як його найвищий Збір. Поодинокі члени Чину, хто б вони не були, відповідають за свою працю і свої погляди особисто . . ."

У дусі цієї заявив автор цієї серії статтей про Патріярхат, будучи василіянином, хоче заявити, що всі погляди, висловлені в статтях, є його особистими, а не якимись „василіянськими" поглядами. Ці погляди автор засновує на історії Церкви й канонічного права, а не на сучасній „політично-патріотичній" писанині й агітації деяких авторів чи часописів. Зробити таку вступну заяву уважає автор за конечну і доцільну ще й тому, що недавно в „Свободі" була зміщена стаття проф. В. Маркуся п. н. „Нові номінації з Ватикану" (ч. 21, 2-го лютого, 1972 р.), де знову погляд якогось, навіть не названого „василіянина" з Риму утотожнено з Василіянським Чином, і знову цілому Василіянському Чинові зроблено закид, що вони (оо. Василіяни) „дають підтримку" ватиканським куріяльним чинникам, „чужій владі у нашій Церкві... проти власної ієрархії і Верховного Архиєпископа . . ."

До цього твердження д-ра Маркуся не забираємо покищо критичного становища, але з аналізи того джерела, на яке д-р Маркусь покликається у своїй статті про оо. Василіян, себто перечитуючи уважно репортаж Альфреда Лябгарта із швайцарського тижневика: „Ді Вельтвохе", з 24 листопада 1971 р., ніяк не можна дійти до такого висновку і оскарження оо. Василіян, як зробив згаданий вгорі наш журналіст. До того А. Лябгарт у своїм репортажі не ідентифікує того „василіянина", з яким він мав розмову, і каже, що це був „один із 20 монахів українського Василіянського Чину на Римському Авентинському горбку". А наш журналіст „додав" до репортажу Я. Лябгарта ще такі свої слова: Так „сказав провідний Василіянин, консультор Генеральної Капітули . . ."

Дивно нам, чому проф. В. Маркусь не подає ймення цього „провідного Василіянина", і ще дивніше, чому зробив його „к о н с ультором Генеральної Капітули", бо він повинен знати, що в Римі немає ніякої „Генеральної Капітули" оо. Василіян. Вона (Генеральна Капітула) збирається лише щокілька років і, закінчивши свої наради, розв'язується так, як це, наприклад, було з Генеральною Капітулою оо. Василіян у Римі, що зібралась була і діяла у вересні та жовтні 1969 року. Тому в Римі під сучасну пору немає ніяких „консульторів Генеральної Капітули", бо немає й самої Капітули.

Ще дивніше і незрозуміліше є, чому і на якій підставі д-р В. Маркусь утотожнює погляди чи слова не названого „консультора Генеральної Капітули" оо. Василіян з усім Василіянським Чином і ось так „просто з моста" б'є всіх оо. Василіян такими демагогічними словами: „Виглядає, що отці Василіяни мають свою окрему політику і, як це не прикро, продовжують традицію підтримки чужої влади у нашій Церкві . . ." Так, воно насправді прикро, коли читати слова п. В. Маркуся, де він проти засад всякої логіки та журналістичної етики вигадує якогось „консультора Генеральної Капітули" і за його слова гримає по всіх членах Василіянського Чину. Бодай від професора університету треба сподіватися більше логіки та пошани до правди!

Наведена історія з „консультором Генеральної Капітули" є тільки одним проявом нездорової атмосфери, в якій у нас пишуться статті про велику справу, себто справу завершення устрою УКЦеркви П а т р і я рхатом. Хоч дуже багато пишеться в нас на цю тему, але чим більше пишеться, тим більше вся справа затемнюється, бо автори бояться писати повну правду і пускаються на демагогію, фразеологію, видумують легенди, фантазують і договорюються не раз до фальшивих теорій та тверджень. Ось тому з радістю треба привітати вартісну брошуру про Патріярхат.

Вартісна брошура на тему Патріярхату

Нещодавно вийшла друком невелика брошура під наголовком „Змагання за Український К а т о л и цький Патріярхат" („The Quest for an Ukrainian Catholic Patriarchate") о. д-ра Віктора Поспішила та д-ра Григора Меріям-Лужницького (Філядельфія, 1971, стор. 76). Переднє слово написав преосв. Кир Василій Лостен, Єпископ-Помічник М и трополії архиєпархії для українців-католиків у ЗСА.

Зміст брошури складається з чотирьох статтей о. монсеньйора В. Поспішила та статті д-ра Г. Лужницького. Статті монс. В. Поспішила обговорюють проблему Українського Патріярхату збоку канонічного, а д-р Г. Лужницький переповідає та аналізує змагання за Український Патріярхат у минулому, тобто підходить до Патріярхату в історичній перспективі. Обидва автори не потребують якогось окремого введення, бо обидва вони знані українському громадянству як учені дослідники, письменники і професори. Тому ми будемо зосереджувати нашу увагу на їхні статті, п і д к р е слюючи тільки найголовніші засади чи твердження, висловлені в згаданій брошурі.

Чому називаємо статті обидвох авторів „вартісною брошурою"?

Найперше тому, що в такій важливій і актуальній справі, як Український Католицький Патріярхат, забирають голос два наші визначні вчені: один спеціяліст від історії, а другий від канонічного (церковного) права. Це дуже потішливе явище, що в цій справі нарешті вже говорять і пишуть наші вчені-спеціялісти, бо дотепер писали й говорили про це переважно не-спеціялісти від даного питання, хоч може дуже авторитетні та компетентні на інших ділянках.

(Далі буде)

Розмова з Лідією Крушельницькою

(Інтерв'ю „на колінї")

Лідія Крушельницька

На світі існують три категорії театрів: для маленьких, для середніх дорослих (та дуже дорослих). Якщо слово театр не треба брати в лапки, себто коли мова про справжній театр, тоді вікові різниці не існує: кожного віку глядач знайде в кожному театрі щось для себе. У цьому переконалися тисячі глядачів, яким доводилося бачити вистави Студії Мистецького Слова під керівництвом акторки і режисера середнього покоління п-і Лідії Крушельницької в Ню Йорку.

У кінці березня 1972 року, того вечора, коли з України прийшла сумна вістка про смерть одного з учнів і співробітників великого Леся Курбаса — Василя С. Васильківа, відбулося оце невимушене „інтерв'ю на колінї". Причина зустрічі — випадкова вечеря в цукерні „Веселка" на 2-й евню, в другій затишній кімнаті, де власники часто уприємнюють перебування гостей живими квітами на чистих столиках. Вечеря складалася із смачних вареників із м'ясом і горнятка кави, вимушеного посніху та розмови, під час якої представник „Свободи" поставив реж. Лідії Крушельницькій кілька запитань.

Запитання: — Тепер 6-та година. Ви повертаєтеся з праці, чи йдете на працю?

Відповідь: — Повертаюся з праці в „Амерікен Експресс". Працюю там контролеркою в офісі. Це праця, яка вимагає великої пильности і точности.

Другу частину відповіді підказало, як кажуть, саме життя: до столика підійшли кілька українських студентів і студентів, між ними відомий рецитатор Аскольд Лозинський. Вони, старші студенти із Студії Мистецького Слова, зайшли сказати своїй керівниці, що її вже чекають на четвертому поверсі УНДому, де відбуваються проби. Таким чином, п-і Лідія, відпрацювавши 8 годин, йде до праці із студійцями. Зайняття відбуваються щодня і тривають від 6 до 9, іноді до 10 г. вечора. Студенти, діставши на півгодини „свободу", пішли. Вечеря триває.

Запитання: — Коли Ви за початкували працю над словом із дітьми й молоддю? Коли постала Студія Мистецького Слова?

Відповідь: — Шість років тому. Я розпочала тоді з 10 дітьми, тепер у Студії навчаються понад 50 осіб. Через вікову різницю, довелося їх розділити на три групи: учні з народної школи, учні-середньошкільники і студенти. Навчання, лекції, проби відбуваємо в Українському Народному Домі щовечора, а також у суботи й неділі.

Запитання: — Чи Студія платить за помешкання?

Відповідь: — Так, на щастя — не дуже багато. Коли сказати щиро, то Студія майже завжди доплачує до вистав.

Запитання: — Як Ви виходите із кризової фінансової ситуації?

Відповідь: — Як умію... Ось, наприклад, для одної — тільки однієї вистави — треба було 120 одягів. Я обходила чи оббігала багато крамниць, купила матеріял по-змозі ефективніший і по-змозі дешевший... Багато допомагають працею матері. Але все таки фінансово ми „не виходим". Тільки одна театральна маска для дитини коштувала 45 долярів, а вистави можемо дати одну-дві в Ню Йорку, бо з дітьми важко кудись виїздити.

Запитання: — Що тепер підготовляєте, над чим працюють студійці?

Відповідь: — Перша, наймолодша група, розпочала вивчати п'єсу-казку німецького автора в українському перекладі, під назвою „Сніговa Царівна". Діти захоплені, кожне хоче на сцену! Тому доведеться трохи переробити п'єсу, надати їй ширшого розмаху. Друга група студійців уже познайомилася з оригінальною п'єсою О. Сапіона „Лісовий цар Ох". П-во Ласовські показували її колись у Аргентині засобами Лальового театру, тут вона була кілька років тому виставлена, як опера. Тепер хочемо „Оха" вивести на більшу сцену. Третя група студійців з цікавістю розучує „Казку старого млина" Спиридона Черкасенка.

Запитання: — Чому такий „ухил" до старого українського репертуару?

Відповідь: — Хочу ознайомити студійців з українським клясичним репертуаром. „Казка старого млина" буде готова до показу десь у жовтні. Після неї не попращаємо в тому ж пляні — над побутовою п'єсою Старицького „Ой не ходи, Грицю".

У розмові вирринуло твердження, що ту побутову п'єсу можна по-різному трактувати і ставити. П-і Лідія Крушельницька висловила справедливу думку, що в побутовій „Ой не ходи, Грицю" закладена трагедія шекспірівської сили. При тому вона сказала, що старші студійці — це молодь, яка виростає й виховується поза Україною, вивчення давніх п'єс допомагає їм пізнавати многогранну Україну і її культуру. Отже, шлях вибрано: — через побутово-історичні українські п'єси до новіх, модерних.

Запитання: — Хто виконує обов'язки адміністратора Студії Мистецького Слова? Це ж велике господарство. Коли б така Студія діяла в совєтській Україні, то її „обсіли б" щонайменше 10 адміністраторів, бюрократів, рахівників, господарників тощо.

Відповідь: — Адміністраційні обов'язки я також виконую сама. — Під час розмови п-і Лідія Крушельницька погодилася, що цю ділянку праці театру треба розбудувати: вона напевно звернеться до студентів-студійців, котрі без сумніву переберуть на себе частину обов'язків адміністративного характеру.

Запитання: — Чи маєте мовні проблеми в Студії?

Відповідь: — Так. Іноді з однією дитиною доводиться працювати над одним словом досить довго, щоб вона його вірно вимовила, а вже потім переходити до змислової й інтонаційної подачі того слова в загальному тексті. Я помітила, що чим більше й краще діти пізнають українську мову, наше слово, тим більше й глибше вони його відчувають і люблять.

Запитання: — Мусимо закінчувати це „інтерв'ю на колінї"... Що б Ви хотіли сказати самі, без запитання?

Відповідь: — Я щаслива, що маю таких співпрацівників і співробітниць, як знані балерини й балетні постановниці Рома Прийма і Оля Ковальчук-Івасівка — в ділянці танку; композитор і акомпаніятор д-р Ігор Соневицький, і також талановитих мистців для оформлення сцени, костюмів, масок, як Слава Геруляк, Тарас Гірняк, Марія Шуст, Володимир Касіян.

Аж тепер, коли вже відходимо, співрозмовниця довідалася, що наша невимушена розмова була призначена для читачів „Свободи". „Мої працьовиті й здібні студійці варті цього! Я так само їхні батьки-матері", — сказала на прощання режисер і керівник Студії Мистецького Слова в Ню Йорку п-і Лідія Крушельницька. Не знаю, чи здає собі справу, що її праця є не тільки великою, а й геройною.

Збираємось виходити із затишної кімнати, яка стала в Ню Йорку неофіційним „штабом", до плянуться багато мистецьких і не мистецьких плянів. За одним із столиків сидить при „вечері на колінї" проф. Михайло Лисогір.

Вечори творчости репресованих

Літературний вечір присвячений творчості арештованих і переслідуваних українських письменників, мистців і суспільно-громадських діячів в Україні, влаштували Українські Студентські Громади Балтимору й Вашингтону, в днях 4-го і 5-го березня 1972 р. (наперед у Вашингтоні, потім у Балтиморі).

Це була передусім мистецька імпреза живого слова, але з виразною актуальною цілевістю в змісті: вивести перед слухачів галерею еліти українських інтелектуалів, мистців, критиків, літераторів — яким совєтський режим замкнув уста, зламав перо чи відібрав знаряддя різьби й малюнку. Можна читати писання Дзюби, Чорновола, Симоненка і інших, можна подивляти на екрані зразки того чи іншого мистецький вітраж, але вони не зроблять такого враження, як проголошені живим словом, або показані на екрані з описом-коментарем, а це все на тлі знімки даного автора, кількох слів його біографії, завершені короткою речевою увагою. Так саме був запляннований літературний вечір. Після загального вступу (А. Зінкевич) прочитано „Шестидесятникам" (В. Зінкевич), Мороза „Замість останнього слова" (Ю. Зілинський), Симоненка „Лебеді материнства", „Жах" „Український Лев" і „Україні /(І. Лемішка) Ліни Костенко „Поштова скринька" і „Естафети" (В. Варварів), Чорновола уривки з „Я нічого у вас не прошу" і „Лихо з розуму" (І. Копко), Мороза „Перший день" (Ю. Зілинський), Кульчинського „Пісне моя українська" (Л. Сушко), Стуса із збірки „Зимові дерева" (М. Кічоровська), Дзюби уривки з „Інтернаціоналізм чи русифікація?" (Л. Саламаха), Осадчого уривки з „Більма" (М. Кічоровська), Калинця „Спогад" і „Щастя" (О. Ласійчук), Світличного уривки з „З генерації новаторів" (І. Ясінська), Сверстюка уривки з „Собору у риштованні" (І. Ясінська), Сокульського „Куля" і „Чорний крик" (Л. Сушко), невідомого „Хто бачив майданчик" (драмат. редагування В. Стадницький) і Караванського — уривки з творів (І. Лемішка). Між читанням цих творів вставлено в різних місцях нариси про мистецьку творчість з вибраними творами на екрані — Алли Горської, Галини Севрук, Опанаса Заливахи і Стефанії Шабатури, (В. Варварів). Микола Француженко з Вашингтону був професійним мистецьким дорадником групи й причинився до успіху вечора. На присутніх зробила враження гарна українська мова цих молодих людей і справді подивугідна вимова в парі з драматичним відчуттям змісту, а рецитація В. Стадницького справді зворушила глибоким мистецьким виконанням.

Це було мистецтво, але не „мистецтво для мистецтва". На цьому вечорі виказалося, що культурні процеси на Україні і режимна реакція на них — не тільки є стимулом молоді до протестів, але й до глибших студій і сприймань. Молодь — сповнена ідеалізмом й любов'ю до старої української батьківщини і співчуває її змаганням, вона готова самостійно й оригінально зорганізувати культурну імпрезу на неабиякому мистецькому рівні і відважно виступити з нею, перед, часто критичною, сірою громадою. Тут виказалося також що в молодих поривах їх і всесвітніх аспірацях є місце й для долі і аспірацій найближчої, невмирущої батьківщини.

(юст)

Ювілейні вечерниці „Трембіти"

Рік 1972 — це ювілейний рік мішаного хору „Трембіта" в Дітройті. П'ятнадцять літ включає високу цифру виступів. 15-го січня ц.р. ювілей започатковано традиційною „Маланкою" у залі Вірменського Культурного Центру і як заявив в українсько-новорічній промові голова хору, В. Дигдало — передбачено за 2 до 3 місяців влаштувати „Веселий вечір", включно з одноактівкою „На перші гулі", а мабуть, у жовтні, виставу „Вечерниць" зі Скандинавською Симфонічною Оркестрою і Концерт всіх трьох хорів „Трембіти" з новою пісенною програмою. Першого року існував тільки чоловічий хор — продовжував п. Дигдало, — а рік пізніше доповнено жіночим і мішаним, які разом нараховують поверх 100 хористів. Минулого року зорганізовано при хорах „Театральний гурток" під мистецьким проводом арт. К. Бранки-Кривуцької, що досі дав 4 вистави Л. Українки „Оргія" (в тому у Віндзорі і Клівленді) і квінтет пань під музичним проводом п. Стефи Колодницької, що теж виступав також поза нашим „стейтом". Голова подякував і побажав щасливого Нового Року диригентові д-рові Б. Кушнірові, паням — Бранці і Колодницькій, всім членам хорів і молоді з „Театрального гуртка".

У квінтеті виступали п-і: Дозя Федак, Стефа Дуб, Оля Федчишин, Стефа Петращук Катя Пастух та композиторка і піяністка Стефа Колодницька. Стефанія Колодницька не тільки компонує музику, складає теж тексти до них, збагачуючи український пісенний репертуар. Ось чотири пісні п-і Стефи, що їх співано цього вечора: „Пам'ятай, — танго", „Може колись", — болеро, Бози — „англійський вальс" і „М'ята", — жартівлива.

Публіка до півночі уважно вслухувалась до слів промовців і до пісень, чекаючи вибору „Князівни Ювілейного Року", що мав заступити заступник голови В. Гнатчук, закликаючи кожного віддати свій голос. Кандидатки були чотири: Маруся Хомик, студ. психології в Ен Арбур, Оксана Балтарович, студ. медицини на Вейн унів., Діяна Золя, студ. співу в Ен Арбур і Марійка Ярош, уряловець, член хору і театр гуртка „Трембіти" та хору „Бандуристок".

Оркестра „Зоря" і після новорічної програми грала до танців. В міжчасі публіка користала з буфету, а пані з Забавового Комітету пропонували червоні тройанди й котильйони, на яких були числа виграшів. Князівною Ювілейного Року стала Марійка Ярош, а три кандидатки ввійшли до Почесної асисти Князівни. Цей вибір щиро прийняли зібрані гості оваційними оплесками.

Особи, які заслужилися своїм трудом для і під час Ювілейних Вечерниць — були: Дарія Оксана Кукурубська, голова жіночого хору, і п-ве: В. Кучер, І. Лотоцький, С. Михальчак, та інж. Б. Сторожук.

В. Н- вич

інспектор українського шкільництва: при іншому — молодий кіномистець Святослав Новицький з представником української канадійської кінофірми „Канукр" Леонідом Олексюком — два українські „летючі голландці", які, дасть Бог, таки „вип'ють" нові успіхи в ділянці нашого 10-го мистецтва. За столиком із квітами (живими — „Веселка" відзначає весну) щось нотує мистець-скульптор Ярослав Паладій... Входить актор М. Івасівка, який „змісця" має справу від ОМУС-у...

Всі минуть свої справи, пробіеми, успіхи й промахи... Але там, вгорі, на четвертому поверсі Українського Народного Дому, куди поспішила п-і Лідія Крушельницька, відбувається цього вечора, як і щовечора, щось особливо важливе — підготова свіжих сил, нових, молодих діячів української культури не лише для Ню Йорку, а для всієї діяспори і — ніхто не знає, — може й для державної України.

Леонід Полтава

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

Завершується підготова до літніх викладів УВУ

Мюнхен. Надходячий семестр це 96-ий з черги семестр в Українському Вільному Університеті, і до нього ведеться дуже старанна підготова. Усталено вже списки професорів, які зможуть приїхати з-поза океану. Програма викладів друкується — інформує Пресовий Бюлетень УВУ з 8-го ц. квітня.

Виклади на семестрі відбуватимуться від 1 липня до 25 серпня (в цьому році скорочено виклади на 2 дні з огляду на те, що 26 серпня в Мюнхені зачинається Олімпіяда), а Високошкільні Літні Курси Українознавства визначено безпосередньо — для вигоди курсантів — перед самою Олімпіядою — на час 7 - 25 серпня. Перші зголошення вже наплинули. Дату вписів для вигоди студентів продовжено до 20-го травня, але Секретаріят просить присилати зголошення якнайскорше в зв'язку із тим, що пізніше буде важко забезпечити кандидатів відповідними мешканнями, бо у Мюнхені буде в біжучім році переповнення.

Згідно із обов'язуючими приписами, магістри, які хочуть добути в УВУ докторат, мусять студіювати особисто в Мюнхені найменше два семестри, а два дальші семестри мають вони стояти у поблизькім зв'язку із своїм професором-патроном. Подібно, для бакалаврів до здобуття магістерського диплому потрібно мати вислуханих найменше два семестри в Мюнхені. До зарахування семестру треба скласти відповідну кількість колоквіїв — із найменше 144 викладових годин. І для докторят, і для магістеріяту обов'язує написання праці, якої тема має бути заздалегідь погоджена із професором („патроном") та затверджена Деканатом.

Спеціяльно поручається студіювати в УВУ: українську та слов'янську філологію, українську літературу, історію України та історію европейського Сходу, географію України й суміжних країн, мистецтвознавство, філософію й психологію в зв'язку із духовістю українського народу, педагогіку, як теж правничі, економічні та політичні науки із спеціялізацією у східньоевропейській проблематиці.

Всякі потрібні інформації дає Секретаріят, і в справах звільнень від вислухання викладів чи від обов'язкових семестрів Секретаріят не листується, бо такі звільнення є неможливі.

Дипломи УВУ є завірювані для вигоди випускників УВУ в Баварськім Міністерстві Освіти, яке визнало УВУ декретом з 16 вересня 1950 р. із правом видавати академічні дипломи.

Ірина Пелех виконувала твори українських композиторів

В неділю 9-го квітня у виповненій публікою залі УНДому в Ірвінгтоні дала свій фортепіяновий реситаль талановита, 15-літня Ірена Пелех, визначна студентка УМІ кляси Галі Клим.

В програму входили твори 17-ти українських композиторів.

Піяністка почала сонатою Бортнянського Ф-дур, відтак виконала Другу Рапсодію Лисенка, Прелюд Е-моль Барвінського і закінчила першу частину концерту Прелюдією і Фугою Нижанківського.

Після перерви слідувала група Мініятюр на теми українських народних пісень композиторів: Соневицького, Степового, Леонтовича, Верикіського, Барвінського, Рудницького і Грудина. Опісля солістка виконала Косенка Прелюд Фіс-моль, Степового танок, дві закарпатські новелети композиторки-жінки Богданни Фільц, Людкевича Листок з альбома, Колесси Коломийку, Ревуцького Прелюдію фіс-моль, Фоменка Поему Карпат, і закінчила Гуцульською Токкатою Кос Анатольського. На наддаток заграла Інтермеццо Нижанківського.

Всі твори були виконані молодою піяністкою майстерно. Ірена Пелех має чітку, прозору техніку, відчуває стиль і задум кожного композитора. Динамічні нюанси були виповаджені тонко, прецизно, від найтихіших, ніжних пінісімо до бальорих, могутніх форте і фортісімо.

Годі сказати котрий твір був виконаний найкраще. Всі вони творили наче одну прекрасну китицю весняних квітів нашої рідної батьківщини. Тому за цей гарний, вдалий концерт належиться велике признання учительці Галі Клим, яка провадить Ірцю від самого початку і віддано працює з нею 8 років. Власне цей здоровий „Дуровий акорд", оці „зігране тріо": талановита і дуже пильна учениця, досвідчений педагог і дбайливі батьки, що створили Ірці спригливу атмосферу дома, довели до такого гарного результату.

Вдячна публіка і товариші солістки обдарували Ірцю квітами, а приявні на концерті американські вчителі музики виходили захоплені виконанням українських композицій та працею і осягами Українського Музичного Інституту.

Ірина Пелех повторить свій реситаль в неділю, 23-го квітня в залі Інституту Америки, 2 схід 79-та вулиця в Ню Йорку, о год. 7-ій ве.

Таїса Богданська,
пресовий референт УМІ

Школа Українознавства в Лорейні в поклоні Шевченкові

Школа Українознавства при греко-католицькій Церкві в Лорейні влаштовує кожного року три імпрези, а саме: — вітає відповідною програмою св. Миколая, вшановує Великого Пророка України Тараса Шевченка та віддає поклін Українській Матері.

Цього року Шевченківське Свято в Лорейні відбулося 12-го березня о 5-ій год. в шкільній залі.

Ще далеко перед п'ятою годиною залю заповнили батьки шкільної дітвори та українські громадяни Лорейну.

Свято зачалось точно в назначеному часі. На початку свята учні школи, всі в українських народних строях, відспівали „Заповіт". Михась Черкас відчитав короткий життєпис Тараса Шевченка, Левко Клос продеклямував вірш — „Поклін безсмертному Тарасові" а Марко Гевко вірш — „Я знаю про Шевченка". Відтак всі діти школи відспівали, під проводом Степана Зубаля, „Слава Кобзареві", Сузі Пилипів відіграла на фортепіяні „Українську Рапсодію" Дж. Томпсона, а діти 1, 2 і 3-ої кляс виконали збірну деклямацію „Поклін Тарасові" У. Кравченко. Мелодеклямацію „Реве та стогне" виконали брати Марко і Тарас Сілецькі. Потім всі діти відспівали „Садок вишневий", Аннета Гевко відіграла на фортепіяні „Привіт вітчизні" М. Фоменка, а учні вищих кляс виконали збірну деклямацію „Розрита могила".

Свято закінчено оригінальною сценічною картиною на одну дію під назвою „Тарас і калина", з виступами Ореста Гаркача в ролі Тараса, та Марусі Федик в ролі калини.

Пісень навчав п. С. Зубаль, танки русалок підготовила п-і Марія Пацин, збірними деклямаціями займалися п-і Марія Купчинська і Зірка Пацин. Виставу приготовила та керувала всією імпрезою Марія Зубаль.

I. М.

З ВАШИНГТОНУ ВІДВЕЗЛИ ЛІТАКОМ двох „вівцебиків", чи „мускусних биків" — подарунок президента Р. Ніксона для зоологічного парку в Пекіні. Тим же літаком буде привезено до ЗОА двох велетнів - панд, призначених для зоологічного парку у Вашингтоні. Панд подарував Мао Тсе-тунг для американського народу.

Ст. Сорочинський

КАНАРКИ ВИННІ...

(Великоднє оповідання)

Одного чудового квітневого ранку, коли сонце особливо щедро посилало на землю своє проміння, немов би бажаючи розтратити накопичену взимі енергію, Петро Семенович прокинувся від голосного свисту канарок, що радісно вітали весну.

Канарок дуже любила його дружина Галина Володимирівна.

У помешканні, яке складалось з трьох кімнат, було всім кліток з канарками.

Взимі пташки поводилися чемно, більше мовчали, а тому й не перешкоджали Петрові Семеновичу займатися літературною працею. Та лише надходила весняна пора свист пташок у помешканні не вмовкав з самого світанку аж до вечора.

Семен Петрович незадоволено повернувся в ліжку на другий бік і простягнув руку до гудзика електричного дзвінка.

Прислужниця Ганна з'явилась у дверях.

— Листи є? — запитав Петро Семенович.

— Є, пане, та й не один, — промовила Ганна, — все позамісцеві, напевно від редакцій...

— Ну, давай скорше сюди! — і Петро Семенович почав відкривати листи один по одному, радісно посміхаючись. Аякже! В листах були запрошення написати великодні оповідання.

— Так, треба братися за діло! — промовив сам до себе Петро Семенович і почав спішно одягатися.

За півгодини він був уже у їдальні, де на нього чекала Галина Володимирівна, готуючи вранішню каву.

— З добрим ранком, миленька! — привітався Петро Семенович, підступаючи до дружини й цілуючи її пухкеньку руку. Він завжди був особливо пестливий до дружини перед великими святами в надії вкоротити святочні видатки.

— Ну, як спалось, голубко?

Нічого не відповіла Галина Володимирівна на привітання мужа, згадуючи вчорашню суперечку в зв'язку з новим весняним убранням і капелюхом.

— А знаєш, душечко, — продовжував Петро Семенович, — я тількищо отримав декілька листів з просьбою прислати святочні оповідання. Моя вчорашня відмова щодо твого весняного вбрання та капелюха анулюється.

— Петрусю, милий! Ти такий добрий! — радісно скрикнула Галина Володимирівна, і на її обличчю з'явилася радісна усмішка. — Тобі не тяжко буде написати дva-три оповіданнячка, а я матиму нове вбрання і капелюшок!

Галина Володимирівна, обіймаючи свого подруга, ніжно до нього пестилась.

— Я, — сказав Петро Семенович, — турбуюсь, що наші пташки будуть мені перешкоджати в праці. А сонце як на гріх так сильно світить, і вони, пустунки, цьому раді та й свистять, аж лящить у вухах.

— Я, дорогий Петю, придумала. Зараз зроблю все, щоб мої канарки своїми співами тебе не турбували. Завішу вікно чимнебудь темним. А от і добре! На меві якраз темний плащ.

Галина Володимирівна зняла із себе плащ, і по кількох хвилинах служниця Ганна вже стояла на підвіконні і прибивала цвяшками до лутки господниного плаща.

Петро Семенович з олівцем в одній руці, а з листом білого паперу в другій стояв посеред кімнати, міркуючи, в який куток поставити стола, щоб вигідніше було писати.

В кімнаті запанувала півтемрява.

— Мені здається, — промовила Галина Володимирівна, — що так буде темно писати, треба засвітити світло так, щоб освітлювало лише стіл.

— Певно, що так буде вигідно, — згодився Петро Семенович.

Приготування були закінчені. Світло було притемнене. Петро Семенович усадовився за стіл писати великоднє оповідання.

Галина Володимирівна міцно поцілувала чоловіка у щоку і вийшла з кімнати, щільно прихиливши за собою двері.

Але муза, як на злість, не хотіла надхнути Петра Семеновича, а канарки продовжували свистати, або протестуючи проти плаща господині, що закрив від них проміння весняного сонця.

— „От, не вгамуються проклятi! Навіть і без сонця свищуть! Пустити б до них кота Ваську!" — подумав Петро Семенович і сам злякався своєї думки, передбачаючи, що тоді сталося б з дружиною.

Відігнавши недостойну думку, Петро Семенович взявся знов за оповідання, але нічого з того не виходило.

— „Ні, не можу писати! От якби якось почати, то воно тоді пішло б усе добре", — думав Петро Семенович.

У голові в нього почали кружляти думки про паски, червоні яєчка, святочні поздоровлення, зустрічі...

— Напишу оповідання пізніше, — промовив до себе Петро Семенович, встаючи із-за стола.

Підійшовши до вікна, він зірвав плащ Галини Володимирівни і вийшов з кімнати.

— Вже готове оповідання? — зустріла його дружина запитанням.

— Я не можу працювати! Не можу більше жити з тобою і твоїм птаством в одному помешканні! — раптом закричав Петро Семенович, кидаючи під ноги дружині плащ. — Твої канарки отруюють мені все існування! Живи сама і втішайся своїми співаками!

Після цього негайно Петро Семенович ухопив кілька книжок, зошит, капелюх і, тріснувши дверима, вийшов на вулицю.

Галина Володимирівна була в розпачі. Вона на сваті залишилась не тільки без нового вбрання і капелюха, а й без мужа...

А в кімнатах безтурботно свистали канарки, радіючи життям, сонцем, весною, не знаючи, який розлад у родині вони створили своїми піснями.

Університетський курс про Сковороду в Вінніпезі

Вінніпег. В рямцях вивчення українського літературного барокка вводиться у Славістичному Департаменті Манітобського Університету з нагоди 250-річчя народження Григорія Сковороди окремий курс про його творчість восени 1972 р. Курс, що його вестиме д-р С. Погорілий, матиме приблизно таку програму: Сковорода — найвизначніший бароккові мислитель - письменник XVIII сторіччя; Сковорода — ланка, що зв'язує красне письменство барокка з українським романтизмом; найголовніші риси філософії Сковороди; „Сад божественних пісень"; інші поетичні твори; „Харківські байки"; епістолярна творчість; поетика Сковороди; його нововведення; мова Сковороди; місце Сковороди в духовній історії України та Европи; „Сковородіяна" (дослідники його творчості): М. Ковалинський, П. Куліш, Ерн, Дм. Багалій, І. Франко, Гнат Хоткевич, Дм. Чижевський та ін. На курс можуть вписуватися дійсні студенти Манітобського Університету, а також й інші зацікавлені особи, як т. зв. надзвичайні слухачі (special students).

ВИСТАВКА ГРАФІКИ Т. ВЕНГРИНОВИЧА

Ню Йорк. — Об'єднання мистців українців в Америці, закривши в неділю 2-го квітня свою виставку 18-ту з черги збірну виставку, відкриває в неділю 9 квітня ц. р. в галерії ЛМКлюбу в Ню Йорку індивідуальну виставку графіки української мистці з Кракова, Тирса Венгриновича. Виставка буде відкрита до 16 квітня включно, в будні дні від 6-8 вечора та в суботу й неділі від 1 до год. до 8 вечора.

До 20-ліття Українського Музичного Інституту

20 літ існує в Америці Український Музичний Інститут, і є однією з наших найбільших гордостей. Скільки то дітей перейшло через цю школу гри на різних інструментах, музичної теорії та мистецької дисципліни! Не лише діти користають із Музичного Інституту, а й талановиті професійні музики, які знайшли в ньому відповідні рямки для своєї діяльности.

Пишу під враженням концерту УМІ 5-го березня 1972, в авдиторії школи св. Юра в Ню Йорку, дохід з якого був призначений на побудову нової церкви св. Юра.

Пригадую, як у 1952 році привела я за ручку доньку Мар'яну до УМІ, і ніколи не пожалувала, що так зробила. Багато радости зазнали ми через її поступ і виступи; вона ще й тепер, 20 літ пізніше, займається музикою, компонує і грає на піяні, завдячуючи все батькам та УМІ, особливо ж бл.п. проф. Романові Савицькому, бл. п проф. Іванові Недільському, що тоді викладав теорію музики, та п-і проф. М. Байловій, яка була її першою учителькою.

Це лише на марґінесі, для того, щоб і інші батьки згадали про ті чарівні часи, коли наші діти були в УМІ ще „студентиками".

Дуже шкода, що тепер менше дітей користають з того скарбу, якого не мають інші етнічні групи у такій формі, як УМІ.

У слові перед концертом проф. М. Байлова, президент УМІ в ЗСА, привітавши отців і сестер та численних гостей, пояснила, як корисно впливає музика на душу дитини; дитина, зайнята музикою, не піде на вулицю, вона навчиться любити красу музичних творів і хилитиметься до доброго, шляхетного, піднесеного. Потім проф. Байлова спинилась на особливостях кожного з композиторів, твори яких були вибрані для програми. До виступу допущено лише старших учнів, і публіка, слухаючи їх, переживала справді щось дуже гарне.

Учениця Марта Мачай із кляси Марти Чапельської виконала „Потічок" Шпіндлера і „Еспанський танок" Геча. В її грі — рухливість танцюристки. Оля Шеметило, кл. Євгенії Чапельської, грала „Шум весни" Зіндінга, і „Ноктюрн" Шопена — добра техніка й міра почуття. Ляриса Маґун, сопрано з кл. В. Здрайковського, має гарний голос, культурно ним володіє, співала арію Мімі з „Богеми", „Цвітку" Матюка і „Гандзю. Ларису викликано на „біс". Олесь Кузишин, кл. проф. Байлової, заграв Рапсодію Г-моль Брамса і Концертовий етюд Годарда. Олесь поважно ставиться до кожної нотки, і він надійний молодий піяніст: минулого року дав свій перший самостійний концерт, а на американських авдиціях виграє завжди перші місця. Леся Кіцюк, кл. Є. Чапельської, виконала Прелюд Г-моль Лисенка, немов намистом пересипаючи звуки, та Пасторальний Прелюд ф-дур. Барвінського.

Виступали теж із успіхом учні кляси Клавдії Таранової і Євгена Крахна; слухачів радував груповий спів, квартети й тріо, в яких брала участь і проф. К. Таранова, соля співав тенор Антін Юрків прекрасної школи. Гарні були всі інші точки цієї кляси, в якій кожний солістом: Христини Ступників, меццо-сопрано, Андрія Воробця, тенора, Володимира Ричелота, тенора, Степана Скафаровського — бас, при фортепіяні проф. Є. Крахно.

Аня Бобяк, кл. Мирошниченко-Кузьми, добре опрацювала Сонату Бетговена Д-моль і Гофганеса „Македонський танок". Марта Кандюк, кл. Г. Мирошниченко-Кузьми, граючи Ґріґа Сонату Е-моль і „Еспанський танок" Мошковського, із справжньої ніжности з легкістю переходила в темпераментні настрої. З Ірини Тромпси, кл. М. Байлової, скромної молодої дівчини, не можна було відірвати погляду, коли вона надхнено виконувала Годарда „Давній французький танок", Фоменка „Ліричну поему" і Шопена „Революційний етюд" — всюди вправне, дозріле виконання, краса повного звуку.

Струнний Ансамбль, кл. Рафаїла Венке, великі й маленькі скрипалі, грали чуло й неразючо: Бетговена Рондо-Еспрессіво, Леонтовича „Щедрика" і Моцарта „Менует", при фортепіяні Є. Чапельська. Їх викликали на „біс".

Публіка була задоволена з гарного концерту, вітала вчителів і учнів оплесками. У кінці о. д-р В. Ґавліч подякував за концерт і за шляхетну ціль — передати дохід на будову нової церкви св. Юра в Ню Йорку.

Ірина Шуварська-Шумилович

ТУСМ „вітав" „товариша" Євтушенка

2-го березня ц. р., Євгеній Євтушенко повернувся до Ню Йорку до Квінс Коледжу, де його приятель і перекладач проф. Алберт Тод є головою Славістичного Відділу. Увечері того самого дня, о годині пів до дев'ятої, Євтушенко читав свої поезії в Колден авдиторії, де зібралося понад тисячу людей. Під час програми Євтушенка нагороджено почесним докторатом за його поезії і за його „любов людської свободи та людських прав". При такій оказії були також присутні тринадцять членів Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ) з Ню Йорку, щоб нагородити Євтушенка титулом — „лицеміра".

Коли нагороджували Євтушенка почесним докторатом, тусмовці завважили, що тільки меншість публіки гратулювала йому сильними оплесками, а більшість людей реаґували або апатично, або тільки чемними оплесками.

Під час читання поезії „Крадені Яблука", шість тусмівців встали, і під голосні оклики, розвинули заховані транспаренти, де по-анґлійськи було написано — „лицемір" і „матеріяліст", як також вони розкинули летючки, які осуджували Євтушенка зрадником, матеріялістом та лицеміром. В цей час, чотирьох хлопців вибігли на сцену, але тому що виключено мікрофон, то їх чула тільки публіка яка сиділа близько сцени, в тому числі преса й Євтушенко. Усіх десятьох тусмівців випхано з авдиторії, тільки одного студента затримали для перевірки документів та допиту, а пізніше випущено.

Так само як в попередніх зустрічах тусмівців з Євтушенком, також під час останньої зустрічі, можна ствердити на підставі поведінки ліберальної публіки, що вона симпатизує з ним, на доказ цього, можна навести приклад з останньої зустрічі, коли-то Євтушенко лаяв тусмівців у вульґарний спосіб, то деякі з приявних підтримували його сильними оплесками.

Залишилося на залі трьох тусмівців, які мали смердючки. Тим вони хотіли доказати, що від поезій Євтушенка чути так само як і від цих смердючок. Цей примусило частину людей вийти зі залі.

Після читання, проф. Тод зробив прийняття Євтушенкові, але тусмівці не могли увійти на це прийняття, бо в них не було запрошень. По дорозі від авдиторії до залі, де відбувалося прийняття, п'ятьох хлопців чекали на нього, щоб його „як слід привітати" кличами „лицемір" і „зрадник". Євтушенко був відважний на сцені, але коли тусмівців усунено зі залі, тепер він був переляканий і пробував сховатися між малою групою людей, які були з ним.

Сторожа дозволила їм демонструвати приблизно десять хвилин, а вкінці вивела їх за браму зі застереженням, що коли вони повернуться, то будуть арештовані.

І. Д.

Мгр О. Коваль голова ЦУ СУМ у Чикаґо

Осередок СУМА ім. М. Павлушкова в Чикаґо мав шану і честь гостити голову Центральної Управи СУМ, мґ-ра Омеляна Коваля, у п'ятницю 11-го лютого ц. р. Голова накреслив образ стану Спілки та напрямні до дальшої зорганізовної дії.

Стан молоді в організаціях голова начисляє 30,000 на півтора українців на еміграції; а з того: 13,000 в СУМ-і, 9,000 в Пласті, 5,000 в церковних організаціях і 3,000 в студентських організаціях; разом 30.00 зорганізованої молоді. Ціль тих організації-збереження української національної субстанції. Плекання чистоти нашого ідеалу — Бог і Україна. І це мусить бути активна зорганізована дія. У Канаді користуються українці теорією многокультурности — уважають себе на рівні з іншими етнічними групами Канади, але на жаль не відбувається активний спротив проти Москви. Ми не тільки повинні ставити пам'ятники й виставки нашої культури, ми теж повинні протиставитися систематичному нищенні тієї культури на Рідних Землях. Коли в Україні активно протиставляться за ціну їхньої свободи, ми не смієсмо пасивно глядіти. Берім від них примір — даймо про себе знати, а найкраще через організовану активну дію. Нашим обов'язком є не тільки бути вірним країні поселення, а теж і країні нашого походження.

Пройшовши облік зорганізованої молоді, голова перейшов до справ виключно сумівських. В останніх роках бачимо зменшення чисельного стану сумівської молоді. Доплив нових членів зменшується, як також виховні сили. На 9,000 молодих сумівців повинно бути 900 виховників, а їх є значно менше. Тільки одна третина тих, котрі переходять вишколи на впорядників і виховників залишаються активними при осередках. Коли юнак має 17 років вже не цікавиться СУМ-ом, але радіймо, що існують Студентські Громади, котрі тих молоких охоплюють. Справа дружинників — це та клітина Спілки, котра повинна рух творити, й від котрої повинен бути все свіжий доплив ідей і метод виховання молоді. Є брак дружинників-виховників. Щоб запобігти дальшому зменшенні дружинників зорганізовані були дружини в залежности від заінтересування — спортові чи виховні. Члени дружини спеціялізуються в ділянці, котра їм відповідає і тим служить собі для поглиблення свого знання і на користь Осередку.

За ініціятивою дружинників, про яку в пресі не згадано, а саме; 11-го грудня 1971 р. відбулася інсценізація суду над Біласом і Дажини СУМА культурників „Шестидесятників" ім. Василя Симоненка. Брали участь 20 осіб під мистецьким супроводом Роми Турянської. Це вперше, що історію про них показано на сцені.

Ще одна ініціятива дружинників, це турнір стукпук, організований спортовим Відділом СУМА Осередку ім. Павлушкова в Чикаґо, який відбувся 12-го грудня 1971 р. Турнір відбувався у двох частинах: учасники до 18 років життя і ті від 18 років вгору. В першій частині брали участь 16 осіб. Перше місце здобув Орест Кузик, друге місце-Юрій Панчишин і третє - Юрій Сендунь. У другій частині перше місце здобув п. Боднар, друге місце — Ярема Галамай і третє — Роман Бойкевич. Нагороди для змаґунів спонзорували адвокат Юліян Куляс, д-р Павло Надзікевич, Ярослав Куляс і Любомир Кузик.

Стан дружинників в Европі, говорив голова, є кращий від інших країн нашого поселення. Дружинники більше цікавляться молоддю і більше пильнують працю в Осередку. Дружинники, котрі закінчили педагогічні студії включаються у працю в Осередку.

Голова також згадав, що в полудневій Америці є чин сестер катехиток, які крім релігії також вчать народні танці.

На питання чи є ліпший виховник дружинник, чи старша особа, голова висловив, що ліпший є дружинник тому, що виріс у системі сумівського виховання і має молоді ідеї, це творить таку гармонію, яка відповідає вихованню молоді. Але тому, що дружинник також є студентом, не все може перевести сходини чи іншу роботу, старша особа може заступити, але головна роля сеньйора, це дорадча тому, що має вже досвід у вихованні. Для молодшого юнацтва може бути виховник 16-18 років життя, а для старшого юнацтва мусить бути дружинник, щоб була різниця між віком і виховник почувся авторитетом. Ще одна засада — один рій повинен мати одного виховника від початку до кінця його перебування в юнацтві. Тоді виховник пізнає характер членів роя і разом виховник і вони ростуть, аж до того часу коли члени роя самі стануть виховниками-дружинниками.

Один Відділ СУМ-у, котрий є занедбаний це бібліотека. Юнацтво не відвідує сумівську бібліотеку; виховники не навчили від малого читати. Це повинна бути звичка защеплена в рої, коли член має 6 років. Юнак тоді буде більш свобідно читати й набере охоти до читання, яка залишиться до кінця життя.

На думку голови, Спілка повинна платити виховникам за їхню працю під час літа. Так водиться в Европі. Це заохочує тих, котрі закінчили педагогічні студії й не мають під час літа праці.

Можна також переводити сходини спільно з кількома роями, але найкраще — це один малий рій не більше чим 10 членів. Тоді виховники й члени роя взаємно себе пізнають й працюють більше на індивідуальній базі, тому що виховання є більше ніж передання фактів. Щодо матеріялів для виховників, побажано включити інформації про найновіші події в Україні й їхнє значення.

Голова подав ще ідею, що під час з'їзду дружинників в Мюнхені, в літі 1972-го р. повинна відбутися демонстрація в обороні нескорених.

Клич на 1972 р.: „За правду будемо битись! Живімо тим кличем.

Н. Н.

В Дітройті помер Данило Рубаха

Дітройт (Є.Р.) — В середу, 29 березня, помер тут св. п. Данило Рубаха, перший секретар 20-го Відділу УНС „Згода", який він заснував 21-го липня 1918 р., зорганізувавши до нього на початку 60 членів, і був у його управі на різних постах майже до кінця свого трудолюбивого життя. Покійний народився 15 лютого 1888 р. в с. Дідилів, Львівської области. Прибув до ЗСА в 1913 році.

Був весь час активний у багатьох церковних і суспільно-громадських установах Дітройту: член парохії Непорочного Зачаття і бувший член Церковного Комітету цієї церкви, член хору ім. Котляревського, один із основників Українського Демократичного Клюбу, бувший член управи 4-го Від. ОДВУ, щедрий меценат Українського Музею-архіву у Дітройті, член УККА і до кінця свого життя платник національного датку.

Був примірним мужем своєї дружини і добрим батьком своїх дітей, яких виховав на активних членів української громади, свідомих і гордих свого національного походження.

В похоронних обрядах прощала покійного численна українська громада. На панахиді за спокій душі Данила Рубахи співав хор під урудою д-ра Б. Кушніра. Від парохії прощав цього заслуженого для церкви і громади громадянина парох церкви Непорочного Зачаття о. ігумен І. Лотоцький, від громади д-р А. Марітчак, а від УНС секретар 20-го Відділу Р. Куропась.

Вічна Йому Пам'ять!

Ректор УВУ відвідає Захід ЗСА

Проф. д-р Володимир Янів, ректор Українського Вільного Університету в Мюнхені, приїжджає в п'ятницю, 14-го квітня 1972 р. в Денвер, Колорадо, звідкіля починається його подорож по західніх стейтах Америки, щоб взяти участь у численних врочистостях українців Заходу ЗСА з нагоди 50-річчя нашої Альма Матері на Чужині. Крім Денверу, ректор відвідає Лос Анджелес і Сан-Франсіско в Каліфорнії. У всіх тих містах місцеві Ювілейні Комітети приготовляють такі імпрези:

У Денвері ректор матиме зустріч із студентською молоддю о 7-ій год. веч. в п'ятницю 14-го квітня (в залі Української Католицької Церкви), авторський вечір В. Янева відбудеться в суботу 15-го квітня, о 7-ій год. веч. в залі Української Католицької Церкви і загальна зустріч ректора УВУ з громадянством — мистецька частина, слово ректора про УВУ і товариська гутірка за перекускою в неділю 16-го квітня. Понеділок, вівторок і середа (17 - 19 квітня) призначені для відвідин українських і чужинецьких наукових установ, організацій та поодиноких громадян.

У Лос Анджелесі у четвер 20-го квітня, ректор відвідає різні установи, а в п'ятницю візьме участь у підготові до імпрез: панель із молоддю в суботу 22-го квітня; зустріч із громадянством на академії зі словом ректора і товариською гутіркою в неділю 23-го квітня. Понеділок, вівторок і середа (24,25,26-го квітня) призначені для ознайомлення з тією частиною Заходу ЗСА, на відвідини наукових та інших установ, як і поодиноких осіб.

У Сан-Франсіско відбудуться такі імпрези: зустріч із громадянством з доповіддю проф. д-ра В. Янева про Калинця або Симоненка в п'ятницю 28-го квітня, а в суботу 29-го квітня відбудеться бенкет із словом ректора про УВУ.

Крім наукових, академічних і мистецьких відзначень Ювілею УВУ на Заході ЗСА, українська громада повинна подбати також про матеріяльну підтримку нашої високої школи на чужині. Місцеві Ювілейні Комітети всіх згаданих тут громад мають офіційні збіркові листи пожертв на Фонд УВУ. На руки окремим особам вислано збіркові листи, також до тих менших громад на Заході ЗСА, де ніяких імпрез з нагоди Ювілею УВУ не відбудеться, але й вони мають змогу взяти участь у матеріяльній підтримці УВУ.

Ні один народ, країна якого поневолена Москвою, не має на чужині свого власного університету — ми його маємо. Визнаний німецьким урядом УВУ нарівні з усіма іншими університетами в Німеччині, він користується деякими державними субсидіями, але їх рішуче замало, тому заснований власний Фонд УВУ мусить ще цього року досягти суму 100.00 долярів, щоб УВУ міг і надалі розгортати свою наукову й видавничу діяльність, вступаючи в друге півсторіччя свого існування.

Іван Овечко, секретар і пресовий реф. Ініц.-Корд. Комітету на Заході ЗСА.

Фортепіяновий реситаль молоді Ню Йорку

Реситаль Музичної-Фортепіянової Студії Олега Левицького, відбувся 30-го січня ц. р. у залі Українського Інституту Америки і викликавши захоплення численних гостей та батьків — здобув признання для молодих адептів музики і їхнього вчителя.

У виступі взяло участь тридцять учнів у віці від сім до сімнадцять років, які доказали, що наші діти й молодь вчаться і всесторонньо розвивають Богом-дані таланти.

Багата програма реситалю ділилася на три частини і охоплювала шістдесят-два твори із вибраних зразків світової та української клясичної і сучасної музики.

Першими, що притягнули увагу слухачів були наймолодші учасники попису: Володимир Кореновський, Андрій Бідяк, Христя Лішман, Петрусь Стромберґ, Маруся Кореновська, Анджі Лин і Володимир Коцур. Ці діти сміло ставили свої перші музичні кроки, дебютуючи мініятюрними композиціями Моцарта, Баха, Бетговена, Шумана, Ліхнера, а з українських — Лисенка, Барвінського, Леонтовича, Людкевича і Любарського.

У другій частині реситалю пописувались старші та більше музично заавансовані учні Студії, імена яких відомі українській громаді Ню Йорку з участи в різних культурно-мистецьких імпрезах: Оля і Дарця Ґенза, Оксана і Ярослав Куровицькі, Ляриса Стасів, Зеньо Кулинич, Ромко Канюґа, Мирон Мороз, Михайло і Василь Коцур, Петрусь Глущко, і Анджі та Дженжі Лин. У виконанні учнів ми почули перлини клясичної та сучасної музики; „Прелюд ц-дур" Баха, „Циганське рондо" і „Соната ц-дур" Гайдна, дві сонати „Опус 36" Клементі, „Баґателя-33,3" Бетговена, „Сонатина" Ліхнера, „Марш карликів" Ґріґа, Вальс" Брамса, „Колискова" Годарда, „Аве Марія" і „Баляда" Берґміллера, „Момент розпачу" Лисянка, „Лірницька пісня" і „Колискова" Барвінського, „Гаї шумлять" Кирейка, „Пісня" Косенка і „Танець" Любарського.

Найстарша група учнів Студії виявила не тільки музичний талант, але й доволі віртуозне опанування фортепіянової техніки. Молоді виконавці відіграли складні фортепіянові твори. Надія Миськів виконала „Вальс квітів" Чайковського і „Гавот" Барвінського; Андрій Мороз — „Арабська ніч" Мілденберґа й „Тарантеля а-моль" Пєчонки; Марія-Марта Ґніздовська — „Рапсодія ґ-моль" Брамса й „Токкатина" Косенка; Нестор Поритко — „Соната ц-дур" Моцарта, „Поема" Жука і „Скерцо б-дур" Шуберта; Людмила Канюґа — „Імпромпто а-моль" Шуберта і „Баркароля" Лисенка; Леся Дума — „Адажіо з місячної сонати" Бетговена і „Елеґія" Лисенка; Марта Іванчишин — „Маляґвена" Лекуони й „Пісня" Барвінського; Ліда Стасів — „Героїчний польонез" Шопена і „Клич до волі" Лятошинського.

Коли затихли рясні оплески, організатор і вчитель, Олег Левицький, подякував гостям і батькам за вислухання реситалю, а своїм учням за пильність. Підкреслюючи своє вдоволення з їхнього поступу і музичних осягів за останній рік, заохочував до дальшої послідовної праці. В імені учнів, за труд своєму вчителеві подякували Д. Ґенза і Х. Лішман. Батьки також вітали й ґратулювали вчителеві за зразкове зорганізування та переведення реситалю.

І. Г. Іванчишин

Ентузіяст мушок-плосконіжок

67-річний д-р Едвард Л. Кессель — професор університету в Сан Франсіско, асистент куратора для досліджування життя комах і редактор наукових публікацій Каліфорнійської Академії Наук.

Д-р Кессель досліджує життя пласконіжок-мушок і займається їх ловлею 40 років. Він нав'язав контакт з диптеристами (науковці, що спеціялізуються в досліджуванні мух) в Америці і Канаді, які посилають йому зловлені мушки-пласконіжки, він їх колектує і тисячі законсервованих переховує в скриньках у одному з приміщень Каліфорнійської Академії Наук. Різниця між звичайними мухами і мушками-пласконіжками полягає на тому, що звичайні мухи мають круглу будову ніг, а мушки-пласконіжки, як вказує сама назва, мають плоскі ніжки.

Д-р Кессель твердить, що хтось може ловити мухи ціле своє життя, але не зловить ні однієї мушки-пласконіжки, треба знати, коли і де їх ловити. Його очі такі вишколені, що він пізнає ці маленькі мушки з віддалі 20 стіп. Вони з'являються масово на якомусь місці, звичайно крюжляючи над горизонтальними листками дерева чи куща, нагло зникають і знов прилітають на те саме місце і тільки тоді досвідчене бистре око може їх завважити і ловити.

Мушоклосконіжок є понад 175 порід. Деякі мають на ногах спеціяльні знаки, виділяють зі себе яскраве блимання, подібно, як це помічаємо у т. зв. „святоіванських" мушок. Як усі мухи, так і мушки-плосконіжки мають на задніх ногах знаки, подібні до срібних прапорчиків, які, звичайно під час т. зв. „сватального танцю" під впливом променів сонця виблискують. Самички не можуть опертися тому виблискуванні, під його впливом витворюється у них сексуальний гін, вони стають дуже активні і притягають до себе самчиків. Не без того, що „великі" червоні очі самчиків теж їх чарують.

На подвір'ї д-ра Кесселя ростуть дерева, кущі і гриби, які служать йому до обсервації. Він догадується, коли до них прилітають мушки-плосконіжки і тоді чатує на них. Він любить обсервувати момент, як самички зносять яєчка, накладає окуляри і ховає голову в яму, щоб їх не бентежити. Самички зносять звичайно яєчка в рівчачки зрілих грибів. Перезрілі гриби вони оминають, бо відчувають, що яєчка були б загрожені в порохнявій грибовій субстанції. У самичок плоскі стопи більші і ширші, ніж у самчиків, і це пояснюється тим, що самички під час несення яєчок мусять мати добре опертя, щоб не хитнутися або й не заснути. Мушки-плосконіжки не є ані мороничями, ані корисними комахами, а такі собі невтральні.

Фр. Липецький

Виставка студентської мистецької творчости

Як минулими роками, так і в цьому році Студентська Громада в Ню Йорку приготовляє Мистецьку Виставку. Але тепер студенти підходять до неї трохи інакше, як у минулому. Дотепер виставки виключно концентрувалися на мистецькій фотографії. Цим разом показ мистецької творчости буде мати ширший обсяг. Виставка включатиме мистецтво різного роду: рисунки, малярство, кераміку, скульптуру, як рівнож і фотографію. Кожний, хто має охоту виявити свій талант і показати свої твори загальному глядачеві, зацікавленому мистецтвом підростаючих талантів, тепер має нагоду це зробити.

На виставку будуть прийняті тільки найкращі експонати. Вони будуть оцінені і вибрані нашими студентськими знавцями мистецтва: Христею Гориславською — студенткою малярства в Гантер Коледжі, фотографом Стефаном Туром, мґр Марією Шуст — ,учителькою мистецтва в середній школі, та Іркою Волянською — студенткою мистецтва в Йорк Коледжі.

Виставка триватиме три тижні в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку при Другій евню і почнеться 23 квітня ц. р. і закінчиться 8 травня. Виставка буде відкрита у п'ятницю від 6-9 г., в суботу 12-8 г., в неділю 10-6 год. вечора, і кожного вечора в тижні. Нюйоркська студентська Громада заохочує всіх взяти участь в цій виставці мистецькими роботами, чи своєю приявністю, або одним і другим. Просимо всіх зацікавлених принести, або прислати свої твори найдалі до 14 квітня на одну із адрес поданих нижче. Виставка заповідається цікавою, так що запрошуємо все українське громадянство на відкриття, де можна буде також випробувати смачних, домашніх солодощів із доброю кавою або чаєм.

ВИЙШОВ З ДРУКУ 28-ИЙ ЗШИТОК „ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА"

Сарсель, Франція. — У Видавництві „Молоде Життя" вийшов черговий 28-ий зшиток „Енциклопедії Українознавства" — словникова частина, видання Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, головний редактор проф. д-р Володимир Кубійович. У цьому зшитку поміщені матеріяли на літеру „П" на продовження, від гасла „Полікарпов - Орлов" до „Польща й Україна", сторінки на продовження 2 161 — 2 240. У цьому зшитку відносно небагато ілюстрацій. Більші статті - гасла різних авторів: „Полісся", „Полтава" і „Полтавщина", „Поляки в Україні", „Польща і Україна".

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА В ЧИКАҐО

Учительський збір й абітурієнти Вищого Курсу Школи Українознавства Товариства Українська Учительська Громада в Чикаґо 1971 року. (До статті Я. Берестянського п. н. „Школа Українознавства в Чикаґо", надрукованої у „Свободі" ч. 21 за 2 лютого 1972 року).

Українці в Трансконі Канада, домагаються вивчення української мови в школі

Трансконa, Ман. — Місто Трансконa нараховує 15 000 населення, з них 2 400 української національности. Значна кількість українців звернулися до Шкільної Ради міста з проханням, аби вона продовжила в міській школі виклади з української мови та погодилась на заведення викладів української мови і в інших школах. У листі сказано, що ще в 1961 р. було заведене в одній із шкіл викладання української мови від 7 до 12 кляси, і в 1969 році вивчення тієї мови було поширене від початкової до 12-ї кляси, але „програма навчання є вже на викінченні". У листі до Шкільної Ради сказано: „Ми вважаємо, що шляхом вивчення української мови студенти мають нагоду поширювати свій погляд на багату етнічну мозаїку Манітоби". У лютому ц. р. вивчення української мови започаткували ще в одній із шкіл Транскони.

У Торонті відбудеться 12-та Крайова Конференція ЛВУ

Торонто. — У днях 22 - 23 квітня в приміщенні Українського Дому при 83 - 85 Кристі вулиці відбудеться 12-та з черги Крайова Конференція Ліґи Визволення України, заснованої 23 роки тому. Такі конференції відбувається що три роки. Буде також окрема Сесія Об'єднання Жінок ЛВУ. Перша пленарна сесія Конференції відбудеться в суботу 22 квітня, розпочнеться о 9-ій г.; після вибору президії та різних комісій — звітуватимуть керівні органи ЛВУ, Громадський Суд і Контрольна Комісія, а потім дискусія. По полудні, від 2 г. 30 хв. триватиме Друга сесія, під час якої з доповідями виступлять: д-р Б. Стебельський — „Наші завдання щодо України і в Канаді" та мґр Ю. Шимко — „Роля і завдання молодої української ґенерації в канадійській спільноті". О 8-ій вечора — бенкет і вечерниці з танцями. У неділю після Богослужень, від 10 ранку до 1-ї — Сесія Об'єднання Жінок ЛВУ, а по обідній перерві — звідомлення з праці Комісій, вибір керівних органів ЛВУ, схвалення бюджету на 1972 - 74 роки та різні справи, внески й побажання. Головою Головної Управи Ліґи Визволення України є д-р Р. Малащук, секретарем В. Макар.

Під час недільної Сесії Об'єднання Жінок ЛВУ будуть прочитані дві доповіді: п-і Оксана Романишин говоритиме на тему „Українська жінка в сучасній дійсності в Україні й на еміґрації", а п-і Софія Горлач на тему „Українська мати і виховання дітей". Під кінець Сесії відбудуться вибори проводу Централі ОЖ ЛВУ, головою якої є тепер п-і Марія Солонинка, секретарем С. Білик.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк, 149-2 ав.

● З Літературно - мистецького Клюбу в Ню Йорку інформують, що в п'ятницю 14 квітня відбудеться вечір Любови Коленської, яка читатиме власні твори. В програмі Вол. Ласовський скаже „Слово про авторку", пані Діма читатиме твори авторки, студентка УМІ, кляси проф. Д. Каранович, О. Гаврилюк, гратиме на фортепіяні. Початок о год 7.30 веч.

Пластова Костюмівка в Елізабеті

У неділю 19-го березня ц. р. у залі школи св. Володимира відбулася костюмівка влаштована Пластовою Станицею в Елізабеті, Н. Дж.

Прийшли діти в гарних костюмах. Від народних до казкових включно, де всі спільно взяли участь у забавах і грах. Забаву відкрив станичний пл. сен. Ю. Яцусь, привітавши дітей і батьків запізнав усіх із козаком-характерником пл. сен. Т. Старухом (братчик Філько), та його дружиною пл. сен. Арунею. Вони перевели програму забави „Чарівні Друзі".

Від самого початку забави усі діти разом брали участь у грах - піснях, з руханми і вправами, змагаючися, щоб бути першунами. Пл. сен. Аруня і сестрички Х. Закаляк та М. Бондаренко були мотором у забаві, які вважали, щоб всі діти додержувалися правил у грах.

Скінчивши першу частину програми, всі перейшли до буфету приготовану паннями з Пластприяту. Під час перерви наші юнаки і юначки були зайняті, обступлені дітьми при колесі щастя, коло кошиківки, при круглях. А вже найдовша лінія була коло будки золотої рибки, де вудкою діти ловили різні несподіванки.

В другій частині відбувалися гри з перешкодами, змаг між дівчатками і хлопцями, дещо з модернішим тактом. А вже усі уважно слухали казок нашого козака-характерника Філька при висвітлюваних на екрані прозірках.

Награвали мелодії нової платівки „Вію, Вію Вінець" для наших наймолодших, видану пластунами сен. Т. і А. Старух з оркестрою „Амор", солістами п-і О. Замятою та пл. сен. І. Раковським, яку дуже рекомендуємо батькам купити своїм дітям. Ще одна несподіванка, це звисаючі бальончики, з чого діти були раді.

Спільна знімка та „час до дому час" і — всі весело розійшлися.

Ю. Я. „См"

Президент Франції — за сильну Европу у взаєминах з Америкою і Совєтами

Париж. — Французький президент Жорж Помпіду у своєму зверненні до французького парляменту насправді говорив про всю Західню Европу, як вона виглядатиме, коли до теперішньої 6-тичленної Европейської Економічної Спільноти приступлять ще чотири держави — Британія, Данія, Ірляндія і Норвеґія. Тепер належать туди Франція, Італія, Західня Німеччина, Бельгія, Голляндія й Люксембурґ. Помпіду твердить, що ЕЕ-Спільнота має стати „великою новою економічною, монетарною і політичною силою, готовою співпрацювати, але й здібною противитися і рішеною не підчинятися". Хоча Помпіду не назвав ніякої країни за іменем, але він очевидячки мав на увазі З'єднані Стейти й Совєтський Союз. Французький президент сподівається, що коли проголошений на 23 квітня ц. р. плебисцит у Франції в справі прийняття до ЕЕСпільноти названих вгорі чотирьох держав дасть велику перевагу голосів „за", то зросте престиж Франції і цілої ЕЕСпільноти і тоді можна буде легше переговорювати з ЗСА про торговельні й монетарні проблеми. Що ж стосується Совєтів, то він напевне мав їх на увазі, коли говорив, що „ніхто у світі не дивиться без деякого остраху на народини великої економічної, монетарної і політичної потуги". Коли у 10-ох західньо-европейських державах заведена буде одна валюта, митна унія, й спільне соціяльне законодавство, то та співпраця певне пошириться і на устійнювання спільної закордонної політики, і тоді це очевидно вийде на шкоду совєтській закордонній торгівлі і закордонній пропаганді.

Критик сенатора Фулбрайта покинув працю

Вашинґтон. — Директор відділу кінофільмів і телевізії Інформаційної Аґенції ЗСА Брус Гершензон подав у відставку й покинув працю в тій аґенції, щоб мати вільну руку та змогу вільно висловлювати свої думки. Ще працюючи в Аґенції він, автор видатного документального кінофільму про інвазію СССР на Чехо-Словаччину, скритикував голову Сенатської Комісії закордонних відносин, сенатора-демократа Фулбрайта за його політичні погляди. Брус Гершензон сказав, що Фулбрайт приносить „багато шкоди для ЗСА". Керівник Аґенції Френк Шекспір прийняв резиґнацію свого співробітника. Сенатор Фулбрайт виступав проти показу згаданого кінофільму через телевізію, але фільм таки був показаний минулого тижня на 12-ти телевізійних програмах, і мільйони людей побачили, як виглядав совєтський напад на малу Чехо-Словаччину в часах Дубчека. Сенатор Фулбрайт бут тим дуже невдоволений, він також вимагає закриття радіостанцій „Вільна Европа" і „Свобода".

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

ФІРМА „ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС" ВІДКЛИКАЛА з ринку авта типу „Шевролет Веґас", а також звернулася з закликом до власників того типу авт з 1972 року, щоб вони перевірили їй у майстернях за рахунок фірми. Виявилось, що ті авта мають якийсь дефект у карбюраторі й там може вибухнути бензина. Будуть перевірені яких 130 000 таких автомобілів.

У МІСТЕЧКУ БЕКВІТ У З. ВІРДЖІНІЇ населення відзначило день народження Джорджа Сміта, якому сповнилося 126 років. Губернатор стейту проголосив у тому стейті „День Джорджа Сміта".

ВІДНОСИНИ МІЖ ЗСА І ЦЕЙЛОНОМ ЗНАЧНО ПОПРАВИЛИСЬ. Лівий і прокомуністичний уряд пані Сірімаво Бандаранайке налякався, коли Пакістан втратив свою східню частину, з якої постав Банґладеш, а Індія і Банґладеш стали союзниками Совєтів, військові кораблі яких почали кружляти по Індійському океані. Тепер американські військові кораблі приїздять в гостину до цейльонських портів.

В АФРИКАНСЬКІЙ КРАЇНІ ЗАНЗІБАР ВБИЛИ тамошнього володаря шейха Абейда Каруме: чотири змовники вдерлися до кімнати, в якій шейх грав в карти з своїми приятелями. Під час стрілянини згинув не тільки шейх, а й один з нападників, двох інших схопила поліція в 24 години пізніше, а один із змовників покінчив самогубством. Арештованих двох вбивників розстріляли. Занзібар є частиною Танзанії.

СЕНАТОР ІЗ СТЕЙТУ МЕЙН ЕД МОСКІ спершу плянував провадити інтенсивну передвиборчу кампанію в 23 стейтах, як демократичний кандидат на президентські цьогорічні вибори. Однак, тепер він повідомив, що у зв'язку з фінансовими видатками обмежиться тільки до таких стейтів, як Пенсильванія, Огайо, Каліфорнія та Нюйоркський стейт.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗДОРОВ'Я РЕКОМЕНДУВАВ розпочати у всій країні активний наступ на венеричні недуги, які почали загрозливо поширюватись. Кількість хворих на сифіліс, гонорею та ін. подібні хвороби вже така, що представники Департаменту здоров'я ЗСА говорять про епідемію венеричних хвороб. За виробленою програмою в 1973 р. будуть перевірені 40 мільйонів осіб, щоб виявити, чи вони здорові, буде проведена широка вияснювальна кампанія серед населення про можливості хвороби, її прояви тощо.

БРАЗИЛІЯ ВИРІШИЛА НАДАВАТИ ЕКОНОМІЧНУ ДОПОМОГУ невеликим сусіднім державам у Південній Америці. Президенти Бразилії і Болівії зустрілись на кордоні й формально підписали акт про допомогу, хоча вона вже практично триває 7 місяців. Подібні договори Бразилія підпише і з кількома іншими сусідніми країнами.

У БУЕНОС АЙРЕСІ БАНДИТИ ВИКРАЛИ Обердана Сальюстро, керівника представництва італійської автомобілевої фірми „Фіят". Викрадачі належать до лівих так зв. „Збройних сил звільнення". Вони вимагали викупу, щоб мати гроші на свою „діяльність". Уряд повідомив, що їх уже заарештовано, але про долю Сальюстро покищо нічого не відомо.

СТАН ЗДОРОВ'Я КОЛИШНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА ЛИНДОНА ДЖОНСОНА покращується після відносно легкого серцевого припадку, що стався минулої п'ятниці. Лікарі у шпиталі Вірджінського Університету в Шарлоттсвіллі повідомили, що Линдон Джонсон має „дуже добрий настрій" та що стан його здоров'я незаперечно покращився.

ЖИВЛЮЩЕ ДЖЕРЕЛО

(Закінчення зі стор. 2-ої).

Берґсон уже давно завважив, що карикатури з непомітними перебільшеннями вдаліше приподібнюють, ніж портрети. Оповідачка, від імени якої розгортається бурхливий сюжет „Хождения по редакціях", уміє жартувати артистично, зі смаком і викликати безперервний сміх.

За одноактівку (8 відслон) п. н. „Конкурсові страждання" признано заслужену нагороду Катерині Штуль (Франція). Актуальна тема в рямках оригінальної форми телевізійного трактування показала вмілість авторки орудувати ситуаційним комізмом, типізацією персонажів, своєрідним діялогічним монологом як засобом характеристики, іронією, пародією. Заключна відслона так і не дала остаточної оцінки української жінки в опініях мужчин після настирливих анкетних розмов із ними. Недоговорені висновки залишено розв'язці глядачів.

Авторкою нагородженого гумористичного нарису „Інспектор Мокрина" виявилася лавреатка попередніх конкурсів поезії й прози — Ганна Черінь. Її дар спокійної розповіді, жартівливої дії й веселого слова примушує сміятися в товаристві надпильного ока й непомильного нюху Мокрини. Тим легше, що цілість сповнена несподіваними сюжетними ходами у жвавому чергуванні шаржованих картин, з навмисним перебільшенням, побутовою лексикою діялогів чи так званою народною етимологією на зразок „Арістофанової „Лізистрати" — Стефанової Лисавети... Іронічний тон, пов'язаний із проблемами сучасного життя, не позбавляє розповіді ймовірности, попри щедрі вигадки та побрехеньки.

Примхи конкурсів доводять часто до неспівмірностей. Пожнив'я сьомого конкурсу СФУЖО рясністю талантів переростало замалу кількість нагород. Вислід був не тільки успіхом невтомної організаторки, Лідії Бурачинської, редакторки „Нашого Життя". Він давав сатисфакцію щирим прихильникам жіночої рівноправности. Бо вийшло на яку, що жіночий сміх може відмонополізувати визнану здавна виключність таких репрезентантів гумору, як Бабай, Еко, Ікер, Понеділок, Риндик... Наприклад, пародія Гриця Зозулі в „Молодій крові" —— гідна первовзору.

Оптимізм зростає, коли зважити, що конкурс не охопив усіх адепток веселого жанру. Не кожну приваблює змаг. Віра Ке призналася, що після одної спроби всякий конкурс став для неї наче зима для японця: „Морозе, можеш прийти, після хризантем уже ніякі інші квіти не цвітуть". І водночас додала: „... я писати буду й жартувати буду незалежно, який курс прийме війна в В'єтнамі". Це означало сіяти радість і оптимізм, йти обраною дорогою, не оглядаючись на літературних риґористів. Мати власний стиль, жартівливий тон, свій спосіб споглядання на довкілля й далекі обрії, відкинувши застарілу тематику, трафарет і повторювання відомого, до всього, що несе щоденне життя, відноситися з живловою відзивністю, це її письменницька настанова. Віра Ке вибивається нею на видне місце. Без патосу й пишномовности вона зворушить роковинами Зимового Походу (в ньому брав участь її батько, діяч театру Лавро Кемпе), вразить „ясними сторінками життя", заговорить „із усмішкою про громадські організації", з повагою про жіночу косметику й нову книжкову появу, захопить танцювальними вечерницями; вона любить веселомудрий тон, як у китайських притчах і знайде потрібні слова старовинних мудреців проти всякого лиха; на свій теж лад засвоїть побутові риси нового континенту, тому й до „Валентина" її підхід не стандартний:

„... ти став такий звичайний і прозаїчний, такий прецизно практичний, що ти, якби міг, то приліпив би Венері нові руки. Ти не дозволяєш собі бути приємним, надхненно усміхненим, відпруженим і власником власної особи. Ти дозволяєш, щоб праця і справи поза домом мали тебе за свою власність. Ти щораз більше й більше належиш людям і автові. Незадовго з тебе нічого не залишиться тільки окуляри й керівниця.

А я б так хотіла, щоб ти був моїм Валентином!"

Крім малих форм, мініятюр завжди вдаються їй сценічні образки, бо вміє проникати крізь зовнішні вивізки, цебто „влазити в шкуру" зображуваних персонажів, створити з них удалий спектакль (ще одна династична риса: адже це пише донька Клавдії Кемпе-Гош, акторки всебічного обдарування). Вона має відвагу й над собою покепкувати в гумористично-комічній автохарактеристиці, де й зазначений театральний атавізм. Темпераментна дотепниця вміє іноді лагідною іронією завдати важкого удару й гострим словом лікувати, хоч могло б здаватися, що пише свої жартівливі рефлексії тільки — для розваги. Проте, її „Куток для жінок" в тижневику „Новий Шлях" має не тільки багато „серйозних" читачок, а й читачів. Вони напевно радо привітають окреме видання її сміхомовок, яке покаже письменницький доробок Віри Ке і збагатить стан наших надбань у цьому потрібному й нелегкому жанрі.

Інвентура жіночого сміху в діяспорі яскраво недомагала б, якби поминути унікальну публікацію, що вийшла в Австралії (Мельборн) накладом Українського Видавництва „Просвіта" в 1969 році. Це Зої Когут „Культурні арабески" з обкладинкою й вступним словом Едварда Козака. Авторка, можливо, перша в нас сатирична поетка непересічного рівня, а напевно перша, що піднеслася до таких високих реґістрів політичної сатири. Це потужний, хоробрий сміх, що хльостає іронією, глумиться ґротеском, шмагає шаржем, бичує сарказмом. У цілій панорамі карикатурних портретів зграями просуваються в „Арабесках": невігласи-всезнайки, шарлатани, шахраї, паразити, кретини, мерзенники всякого автораменту і хруні, бо в нас, як козацькому, так і хрунівському роду нема переводу. Це боротьба проти зла, демаскування псевдопатріотизму, виклик неробству, тупості, колтунству... Багато в нас глузувань над еміґраційними пороками, але сатиричні поезії Зої Когут — це новий, свіжий і сильний голос, що дає правильну оцінку явищам, висуває лікувальні діягнози нашої дійсности для цілої діяспори — від „Привіту СКВУ" до „Борщу та гопака". Як дошкульно сказано, наприклад, про „поетів":

Бідний поет, що творить
у неволі
З обрізаними крилами думок,
Себе в страху понизивши
до ролі
Малого пса, що носить
мотузок
І гавкає з наказу . . .
Та бідніший
Є вільний брат його, з моральністю до п'ят,
Який в безпеці геройчно
пише
Прокляття на нещасних
песенят . . .
Там мужньо, без великих
слів,
Лягли вже тисячі голів!
Над їх могилами — трава,
Лиш вітер пісню їм співа.
А тут? — Слова, слова,
слова . . . („Не ми")

Є в Зої Когут „Вірші ліричні", крізь які прозирають усмішки, як у її сатирах часто відзиваються трагізм самоти й парадоксальність людської екзистенції, як гумористичні нариси її прози, зійшовши з магістральних тем, відбивають їх у мікрокосмах банальних буднів.

У батьківщині Арістофана, де зродився мобілізуючий сміх, повсюдно дунав клич „Меґаля ейтейте!": „Великого бажайте!" Наскільки легше про взнесле й величне говорити, аніж промовчувати про них, але завжди стосувати їхні критерії, ними все міряти!..

Творча й бойова енергія Зої Когут — це мірила великого. Тому вона може докоряти „Політичній еміґрації":

Ой, не будьмо ж ми всі
самоситими,
Самоп'яними в мрійнім сні...
Україна без нас — далі
житиме!
Але ми без України — ні!

Багатий талантами український нарід, чому б не мав видати й рідкісної породи жінок - гумористок?!...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 14-го КВІТНЯ 1972 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ, 371 Відд. о год. 7:30 веч. в УНДомі, 140 Проспект Аве в Ірвінґтоні. Проситься вирівняти залеглі вкладки. — Стефанія Стеців, гол., Леся Назарук, касир, Ю. Вараник, секр.

СУБОТА, 15-го КВІТНЯ 1972 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори членів Б-ва св. Юрія, 239 Відд. від год. 3:30 до 4:30 в домі Укр.-Амер. Горожан при 847 N. Franklin вул. — Д-р В. Ґалан, гол., М. Ковальчук, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорн. Січ — 14-ий Відд. о год. 7-ій веч. в приміщенні Чорн. Січі, 690 Sanford Ave. Проситься членство прибути та вирівняти залеглі вкладки. — В. Роговський, предс., М. П. Отрок, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Місячні збори Т-ва Б. Хмельницького — 158 Відд. о год. 7 веч. в УНДомі, 216 Гренд стр. Проситься вирівняти чл. вкладки до 25 кожного місяця. „Весняна забава" Відділу відбудеться 22 квітня 1972 р. в УНДомі. — П. Польний, гол., М. Кіт. рек. секр.

НЕДІЛЯ, 16-го КВІТНЯ 1972 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ, 367 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр.-Амер. Клюбі. Проситься чл. прибути. — П. Дзюба, гол., М. Лилак, кас., В. Попович, секр.

ЧИКАҐО, Ілл. Звичайні Річні Загальні Збори 399 Відд. ім. Леви о год. 12-ій дня в домівці УАСТ Леви, 2353 W. Chicago Aev. Проситься чл. обов'язково прибути. — Управа.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори С-ва Пресв. Богородиці — 36 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр.-Амер. Клюбі, 292 Гадсон Евню. Проситься чл. прибути. — Марія Філяс, предс., Марія Ковальчук, секр., Катерина Ярославська, касир.

ПАРМА, Огайо. Місячні збори Т-ва І. Франка — 334-ий Відд. о год. 1-ій по пол. в залі West Side Federal Savings, 5839 Ridge Rd. Проситься чл. прибути. — Управа.

ТАРЗАН, Ч. 6731. Прибуває медсестра Наомі

На галявині біля фальшивої торговельної станиці спадуни мають великий подив для небезпечного але вмілого скоку з джетового бомбовика, що йому приглядаються ... і для досконалого приземлення невідомого спадуна, акуратно у визначеному місці.

Пробі! Це не мужчина — це жінка! Аякже! Це медсестра Наомі! Ніщо її не лякає!